

Załącznik do Uchwały Nr 797/XXXIII/2005

*Rady Miasta Lublin
z dnia 8 września 2005r.*

Strategia

*Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Lublin 2005-2013*

Zespół Redakcyjny:

Małgorzata Cyranowska

Edyta Kilianek – Hołówkowska

Konsultacja:

dr Marek Białach

Opracowanie graficzne okładki:

Małgorzata Mirosław

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	6
I. Założenia do Strategii	8
1.1. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	8
1.2. Uwarunkowania prawne.....	10
1.3. Metodologia Strategii.....	12
1.4. Zadania Strategii.....	13
1.5. Przedział czasowy wdrażania Strategii.....	13
II. Ogólna charakterystyka miasta	13
2.1. Położenie geograficzne i powierzchnia.....	13
2.2. Obecna sytuacja demograficzna i prognozy na przyszłość.....	15
2.2.1. Struktura demograficzna i ruch naturalny ludności	17
2.2.2. Migracje ludności	19
III. Analiza SWOT	22
IV. Identyfikacja problemów społecznych	29
V. Założenia strategiczne	39
5.1. Misja	39
5.2. Generalny cel strategiczny	40
5.3. Cele główne	41
5.2.1. Cele szczegółowe 1 celu głównego	43
5.2.2. Cele szczegółowe 2 celu głównego	51
5.2.3. Cele szczegółowe 3 celu głównego	60
5.2.4. Cele szczegółowe 4 celu głównego	67
5.2.5. Cele szczegółowe 5 celu głównego	79
5.4. Harmonogram realizacji zadań	84
5.5. Wskaźniki realizacji zadań	97
VI. Źródła finansowania	114
VII. Monitoring i ewaluacja	116
VIII. Konsultacje społeczne.....	117
Bibliografia	120
Spis Map i Wykresów	123

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 - 2013

wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy miasta i na ich potrzeby. Strategia jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności zaś z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na scenie publicznej. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie, lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Strategia jest długookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym uzupełnienie „Strategii Rozwoju Miasta Lublin”. Do jej opracowania został zobligowany samorząd gminny i powiatowy na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zmianami). Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, zaś art. 19 pkt. 1 tejże ustawy mówi, że do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejszy dokument został opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, przy wykorzystaniu własnych analiz i materiałów sprawozdawczych, a także materiałów przygotowanych przez komórki organizacyjne i jednostki administracji samorządowej Lublina.

Cele Strategii pozostają w zgodności z jednym z celów nadrzędnych Strategii Rozwoju Miasta Lublina „***Tworzenie stabilnych warunków poprawy zamożności mieszkańców miasta oraz korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości***”.

Strategia została zbudowana wokół pięciu obszarów strategicznych, określonych po zdiagnozowaniu problemów społecznych miasta Lublina:

- ✓ Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę;
- ✓ Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych;
- ✓ Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny;
- ✓ Zorganizowanie kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego.

Zadania przewidziane do realizacji, wskazujące sposoby niwelowania problemów, zaplanowane są na okres 8 lat – od 2005 roku do 2013 roku.

Ponieważ dokument Strategii obejmuje swoim zakresem stosunkowo długi okres czasu, niezbędnym więc będzie stały monitoring i ewaluacja realizacji zadań. Działania te będą pomocne w ewentualnym przeformułowaniu (w zależności od potrzeb społecznych i zmieniających się uwarunkowań), celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji Strategii.

I. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBLIN NA LATA 2005-2013

1.1. Uwarunkowania strategiczne

Strategia Lizbońska. Głównym celem dokumentu, przyjętym przez wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej, jest stworzenie do roku 2010, na terytorium Europy, najbardziej dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki na świecie, która będzie zdolna do systematycznego wzrostu gospodarczego, a w warunkach spójności społecznej będzie zapewniała większą liczbę miejsc pracy. Z punktu widzenia tematyki społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.

W ramach założonych celów znajdują się następujące działania o charakterze społecznym:

1. Stworzenie sprzyjających warunków, umożliwiających powstanie i rozwój firm innowacyjnych, stymulowanie przedsiębiorczości;
2. Rozwój aktywnej polityki zatrudnienia;
3. Inwestowanie w zasoby ludzkie;
4. Zabezpieczenie społeczne i promowanie integracji społecznej;
5. Poprawa jakości zatrudnienia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej. Jest to dokument, który został opracowany, aby umożliwić państwu polskiemu realizację drugiego z celów założonych w Strategii Lizbońskiej UE. Cel ten kładzie nacisk na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi i zwalczanie wykluczenia społecznego.

Doprecyzowanie założeń Strategii Lizbońskiej, w dokumencie jakim jest Strategia Integracji Społecznej, zawiera się w następujących, zaplanowanych działaniach:

1. Zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, dóbr i usług dla wszystkich;
2. Zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego;
3. Pomoc najbardziej narażonym na wykluczenie społeczne;
4. Mobilizację wszystkich podmiotów ze sfery polityki, gospodarki i życia społecznego.

Narodowy Plan Rozwoju 2004 – 2006 . Jest to kompleksowy dokument strategiczny formułujący cele strategii zmierzającej do osiągnięcia spójności w różnych wymiarach z krajami i regionami Wspólnoty. Celem głównym zawartym w dokumencie jest rozwijanie

konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego. Jest to narzędzie polityki regionalnej o podstawowym znaczeniu, formułuje cele i sposoby ich realizowania na terenie województwa, bez określenia wyraźnego horyzontu czasowego. Strategia rozwoju regionalnego jest koncepcją działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju regionu, ukierunkowaną na misję wspomagania rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez:

1. tworzenie jak najlepszych warunków rozwoju gospodarki i wzrostu zamożności mieszkańców regionu;
2. wszechstronną poprawę warunków życia człowieka w środowisku jego zamieszkania;
3. wzrost poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa;
4. rozwój gospodarczy, zrównoważony ekologicznie;
5. ochronę i pomnażanie wartości dziedzictwa kulturowego;
6. stałą poprawę ładu przestrzennego.

Strategia Rozwoju Miasta Lublin. Jest to dokument określający długoterminową politykę Samorządu Miasta od 2005 do 2013 roku. Jest on koncepcją działania zmierzającego do długotrwałego i wielostronnie zrównoważonego rozwoju jednostki administracyjnej, jaką jest Lublin. Wśród najważniejszych celów nadrzędnych strategii są:

1. Wykorzystanie relacji geograficznych w regionie, w Polsce i w Europie dla rozwoju funkcji podnoszących prestiż miasta;
2. Tworzenie stabilnych warunków poprawy zamożności mieszkańców miasta oraz korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości;
3. Stałe równoważenie ekologiczne rozwoju gospodarczego miasta i zachowanie korzystnych warunków zdrowotnych środowiska miejskiego;
4. Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego i ładu przestrzennego, jako podstawy rozwoju aktywności gospodarczej, kulturalnej i wizerunku miasta;
5. Usprawnianie techniczno – organizacyjnych warunków życia w mieście i w jego sąsiedztwie

Za cel generalny strategii uznano „**Działania wspomagające wzrost rangi miasta na arenie krajowej i europejskiej**”. W dokumencie tym określono 4 priorytety wspomagające rozwój Lublina:

1. Rozwój funkcji metropolitalnych o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
2. Rozwój przedsiębiorczości jako bazy ekonomicznej miasta;
3. Poprawa standardów funkcjonowania i rozwoju miasta;
4. Poprawa ładu przestrzennego w mieście, w tym budowa wizerunku Lublina jako miasta ekologicznego.

1.2. Uwarunkowania prawne

Opracowanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005-2013* oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

1/ Prawodawstwo krajowe:

- ❑ ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – Dz. U. z 2004 roku Nr 64 poz. 593 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – Dz. U. z 1997 roku Nr 123 poz. 776 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – Dz. U. z 2004 roku Nr 99 poz. 1001;
- ❑ ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – Dz. U. z 2002 roku Nr 147 poz. 1231 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz. U. z 1997 roku Nr 75 poz. 468 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym – Dz. U. z 2003 roku Nr 122 poz. 1143 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – Dz. U. z 2003 roku Nr 96 poz. 873 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych – Dz. U. z 2003 roku Nr 228 poz. 2255 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – Dz. U. z 2003 roku Nr 203 poz. 1966;
- ❑ ustawa z dnia 29 kwietnia 2004 roku o finansowym wsparciu tworzenia w latach 2004 – 2005 lokali socjalnych, noclegowni i domów dla bezdomnych – Dz. U. z 2004 roku Nr 145 poz. 1533;

- ❑ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – Dz. U. z 2004 roku Nr 210 poz. 2135;
- ❑ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach – Dz. U. z 2003 roku Nr 128 poz. 1175 z późn. zmianami;
- ❑ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – Dz. U. z 2003 roku Nr 128 poz. 1176 z późn. zmianami;
- ❑ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania pomocy uchodźcom, wysokości świadczeń pieniężnych, form i zakresu pomocy, trybu postępowania w tych sprawach oraz warunków wstrzymania pomocy lub jej odmowy– Dz. U. z 2000 roku Nr 109 poz. 1160;
- ❑ ustawa z dnia 9 listopada 2000 roku o repatriacji – Dz. U. z 2004 roku Nr 53 poz. 532 z późn. zmianami.

2/ Dokumenty programowe

- ❑ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2000 – 2005
- ❑ Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002 – 2005
- ❑ Rządowy Program Wychodzenia z Bezdomności
- ❑ Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 roku w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 166 poz. 1743); Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Programu Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 194 poz. 2024)
- ❑ Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 roku w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 -2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 166 poz. 1745); Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Programu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 -2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 200 poz. 2051)

Wymienione powyżej regulacje programowe i prawne są podstawą do realizacji celów Strategii w zgodności z zasadą subsydiarności państwa przy jednoczesnym wykorzystaniu zasobów i aktywności społeczności lokalnej.

1.3. Metodologia Strategii

Planowanie strategiczne we wszystkich systemach planowania pełni trzy zasadnicze funkcje:

- **decyzyjną**, tworzącą merytoryczne podstawy podejmowania decyzji przez podmioty planowania i zarządzania strategicznego;
- **koordynacyjną**, określającą wzajemne zależności różnych działań. Umożliwia osiąganie założonych celów poprzez podejmowanie rozwiązań o różnym charakterze (np. inwestycyjnych i organizacyjnych) i przez różne struktury lub podmioty w sposób spójny i synergiczny. Spójność ta dotyczy także działań określonych w strategii rozwoju miasta;
- **informacyjną**, bardzo istotną dla społeczności lokalnej i podmiotów biorących aktywny udział w procesie rozwiązywania problemów społecznych i tych, którzy są zainteresowani włączeniem się w ten proces w przyszłości. W ramach tej funkcji zawiera się jeszcze jedna istotna funkcja strategii - dokument ten pełni również szeroko rozumianą funkcję edukacyjną, jak również inspirowanie zmian zgodnie z zamierzeniami w niej zawartymi.

Aby strategia mogła wypełniać wyżej wymienione, najważniejsze funkcje, musi być przedmiotem współpracy podmiotów wywodzących się z różnych sektorów (rządowy, samorządowy, pozarządowy) oraz społeczności lokalnej.

Dokument strategii powinien być systematycznie uaktualniany, zgodnie ze zmieniającą się sytuacją zewnętrzną, jak również upowszechniany wśród zainteresowanych partnerów. Powinien stanowić czytelne odniesienie dla decyzji podejmowanych przez władze samorządowe.

Funkcje planowania strategicznego będą pełnione w pełnym zakresie w procesie zarządzania wspomaganiem rozwiązywania problemów społecznych, czyli wdrażania strategii w życie, poprzez realizację poszczególnych, zaplanowanych zadań.

1.4. Zadania Strategii

Głównym zadaniem strategii jest doprowadzenie do harmonijnego rozwoju poprzez wyrównanie szans społecznych mieszkańców miasta dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej.

Zadania, które wpisano w zakres wyznaczonych do realizacji celów, uwzględniają przede wszystkim potencjał społeczny ale także ekonomiczny miasta. Zbudowane zostały w oparciu o, po pierwsze aktualnie realizowane i sprawdzone programy, po drugie o rzeczywistą współpracę między lokalnymi partnerami.

1.5. Przedział czasowy wdrażania Strategii

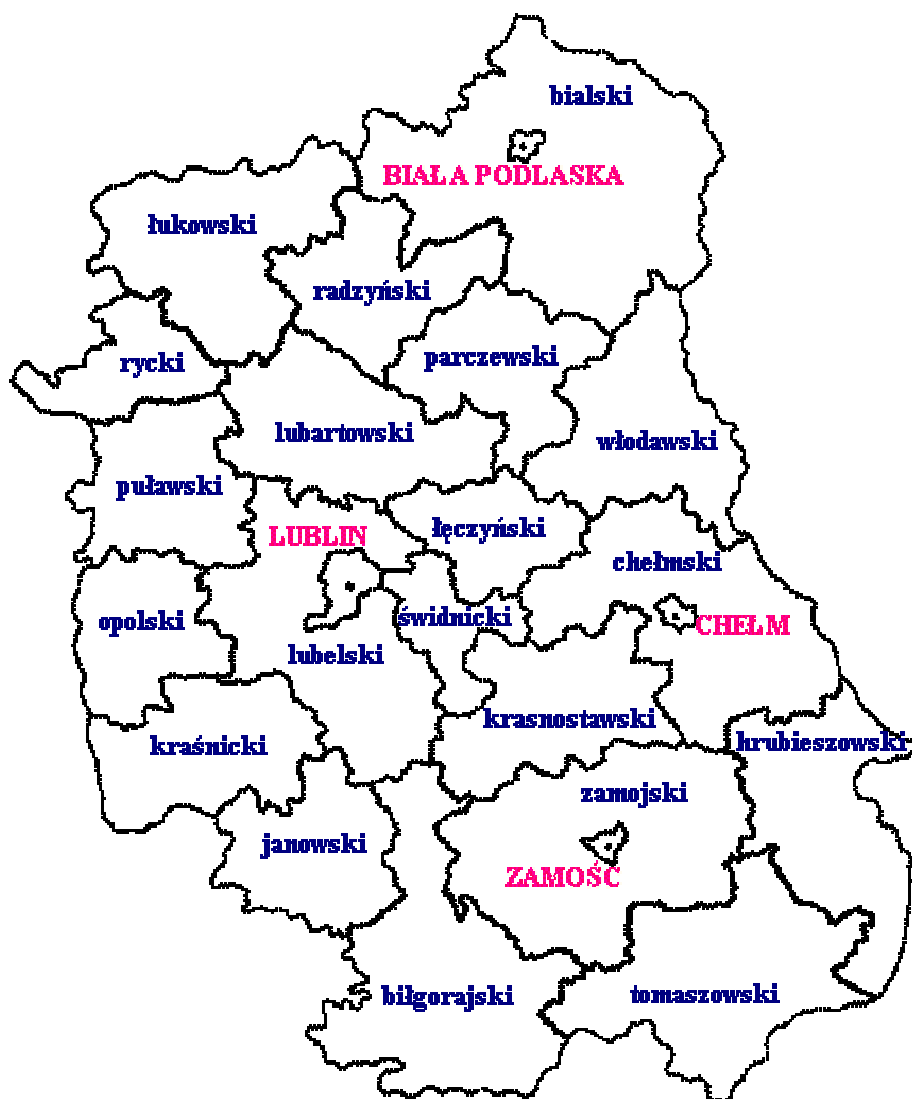
Horyzont czasowy realizacji Strategii określono do roku 2013. Założono bowiem, iż dokument Strategii będzie bazowym dokumentem do opracowywania i wdrażania na terenie miasta lokalnych programów współfinansowanych ze środków krajowych jak również funduszy krajów europejskich jeszcze w tym i kolejnym okresie programowania (t.j. w latach 2007-2013).

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

2.1. Położenie geograficzne i powierzchnia

Lublin jest największym miastem leżącym po wschodniej stronie Wisły. Miasto jest położone w centralnej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 147,5 km². Położenie to stwarza mu ogromne znaczenie dla rozwoju handlu i usług, a także jest podstawą do silniejszej integracji gospodarczej regionu wokół stolicy województwa. Duża koncentracja ludności w Lublinie w porównaniu z innymi miejscowościami w tej części kraju wiąże się z największą koncentracją kadr, szkolnictwa wyższego i innymi funkcjami wyższego rzędu, jakie pełni miasto, a także z największym potencjałem gospodarczym regionu.

Mapa 1
Obszar województwa lubelskiego z podziałem na powiaty

Źródło: Urząd Statystyczny

Lublin jako stolica województwa pełni funkcje ośrodka naukowego o randze krajowej z pięcioma wyższymi uczelniami publicznymi, trzema uczelniami prywatnymi, czterema instytucjami badawczymi i Lubelskim Towarzystwem Naukowym.

Jest on również centrum kulturalnym regionu, posiada bowiem trzy teatry o stałym repertuarze i Filharmonię, a także teatry nierepertuarowe, liczne biblioteki i muzea o bogatych zbiorach eksponatów. W Lublinie odbywa się szereg imprez kulturalnych o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

Teren miasta jest bogaty w liczne dzieła architektury i sztuki ogrodowej. Stanowią one trzon tożsamości kulturowej Lublina i są jego swoistą wizytówką w Polsce i na świecie.

W Lublinie koncentrują się środowiska twórcze z trzema średnimi szkołami artystycznymi i Wydziałem Artystycznym w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin posiada także Regionalny Ośrodek Telewizyjny, który z każdym rokiem poszerza ofertę programową i podnosi jej jakość. Jest ośrodkiem umożliwiającym najszybszą wymianę informacji regionalnych pomiędzy poszczególnymi częściami województwa. Dzięki stałej modernizacji nadajników, jego oferta programowa trafia do coraz większej liczby odbiorców. Lublin posiada również trzy lokalne rozgłośnie radiowe, emitujące programy odbierane w całym województwie, a niekiedy nawet przekraczające ramy regionu.

Lublin jest też miastem z dużym zapleczem ośrodków specjalistycznej służby zdrowia, których siłą napędową jest Akademia Medyczna, kształcąca rzesze studentów z kraju i zagranicy.

W mieście znajdują się szpitale II i III poziomu referencyjnego (w tym kliniczne), stanowiące podstawę w świadczeniu usług specjalistycznej opieki zdrowotnej dla ludności całego województwa.

2.2. Obecna sytuacja demograficzna i prognozy na przyszłość

W 2003 roku, w Lublinie zamieszkiwało **356 563** osoby, z czego kobiety stanowiły **53,7%** (191 681) ogółu mieszkańców, a mężczyźni **46,3%** (164 882) liczby mieszkańców Lublina. Na 100 mężczyzn zamieszkałych w mieście Lublinie przypadło 116 kobiet. Gęstość zaludnienia wynosiła 2 417 os./km².

W porównaniu z pozostałymi miastami województwa lubelskiego, Lublin okazał się miastem najbardziej zaludnionym, jednak w porównaniu z innymi województwami Lubelszczyzna należy do najsłabiej zaludnionych regionów w Polsce, zajmuje bowiem 12 miejsce wśród województw, a wskaźnik gęstości zaludnienia od dłuższego czasu ma tendencję spadkową.

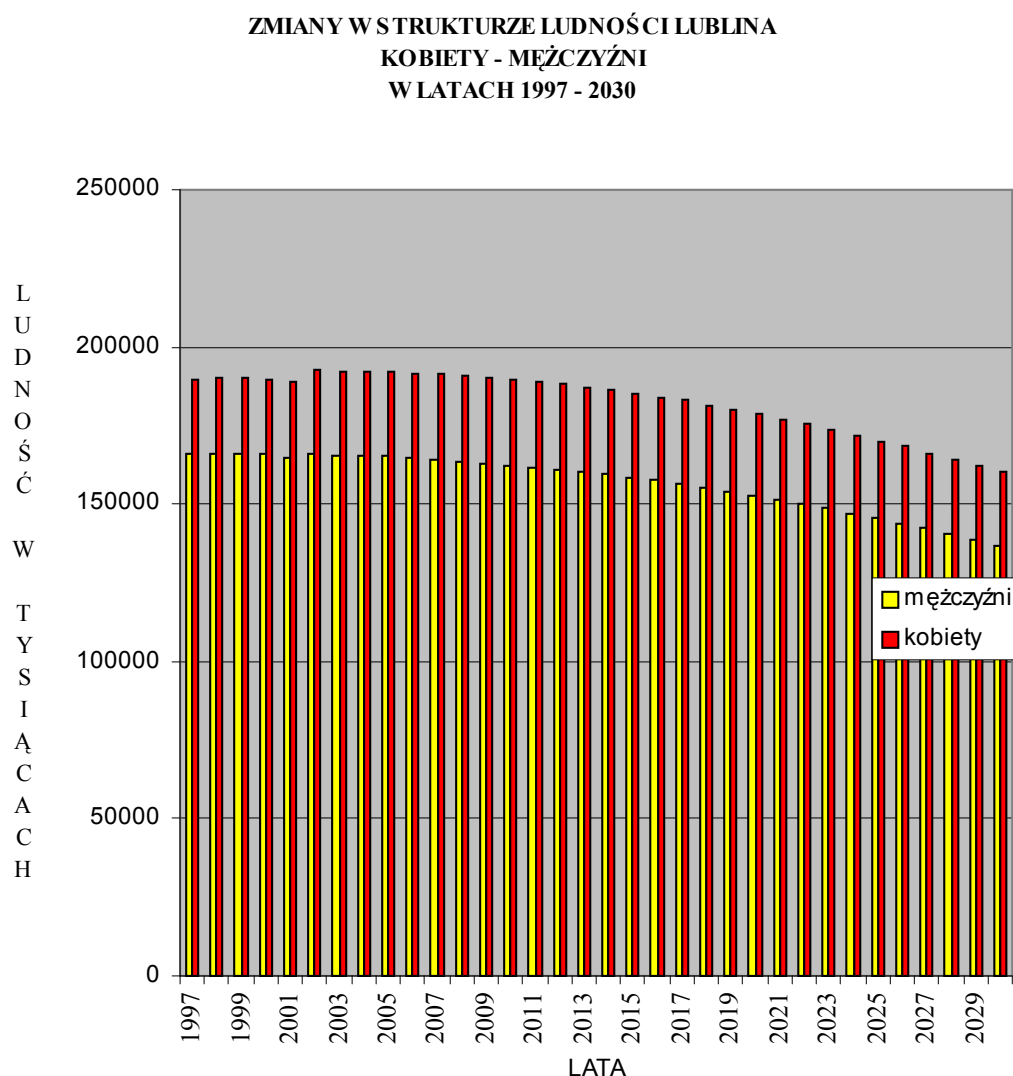
Dane i prognozy Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby mieszkańców Lublina wskazują, że będzie następował powolny spadek liczby mieszkańców, aż do 2030 roku, kiedy osiągnie liczbę ok. **297** tys. mieszkańców, co oznacza, że w porównaniu z rokiem 2003 populacja miasta zmniejszy się o prawie **59,5** tys. osób.

Na to zjawisko ma wpływ wiele czynników. Jednym z nich jest przyrost naturalny, który w 2003 roku wyniósł: **0,46** (na 1000 ludności). Rok wcześniej był ujemny i wynosił - **0,18**, po raz pierwszy ujemny (od 1997 roku). To tak jak saldo migracji stałej, które w 2002 roku wyniosło - **197** a rok później - 328. Wśród czynników należy wymienić także podwyższenie się wieku rodzenia przez kobiety pierwszego dziecka, ogólny spadek dzietności

kobiet, wzrost liczby zgonów, starzenie się społeczeństwa (związane, w dalszym ciągu, z niskim przyrostem naturalnym), jak i migracje. Należy także zauważyć, że stale utrzymuje się dysproporcja w liczbie mężczyzn i kobiet (116 K/100M), co może wpływać negatywnie na liczbę gospodarstw rodzinnych w Lublinie. Zmniejszanie się liczby ludności nie jest zjawiskiem typowym tylko dla Lublina, ale obserwowanym w całym kraju.

Oprócz wyżej wymienionych czynników duży wpływ na nie ma także zmiana trybu życia społeczeństwa, związana z przemianami społeczno-gospodarczymi w Polsce, co jest wynikiem zmniejszenia się poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz zmian w systemie wartości młodych ludzi.

Wykres 1

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych i prognoz Urzędu Statystycznego

2.2.1. Struktura demograficzna i ruch naturalny ludności

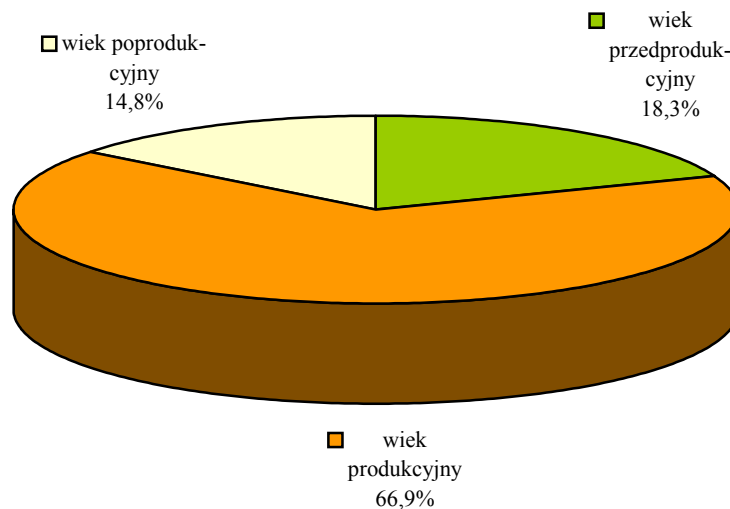
Struktura demograficzna Lublina na dzień 31.12.2003r. przedstawiała się następująco:

- **wiek przedprodukcyjny (0-17)** – 65 274 osoby, co stanowiło 18,3% populacji Lublina;
- **wiek produkcyjny (18 - 64 mężczyźni; 18-59 - kobiety)** – 238 375 osób, co stanowiło 66,9% populacji Lublina;
- **wiek poprodukcyjny (65 i więcej - mężczyźni, 60 i więcej - kobiety)** – 52 314 osób, co stanowiło 14,8% populacji Lublina.

Podsumowując należy stwierdzić, że w 2003 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 50 osób w wieku nieprodukcyjnym, to zaledwie o 1 osobę mniej w roku 2002.

Wykres 2

**Struktura wiekowa mieszkańców Lublina
w 2003 roku**

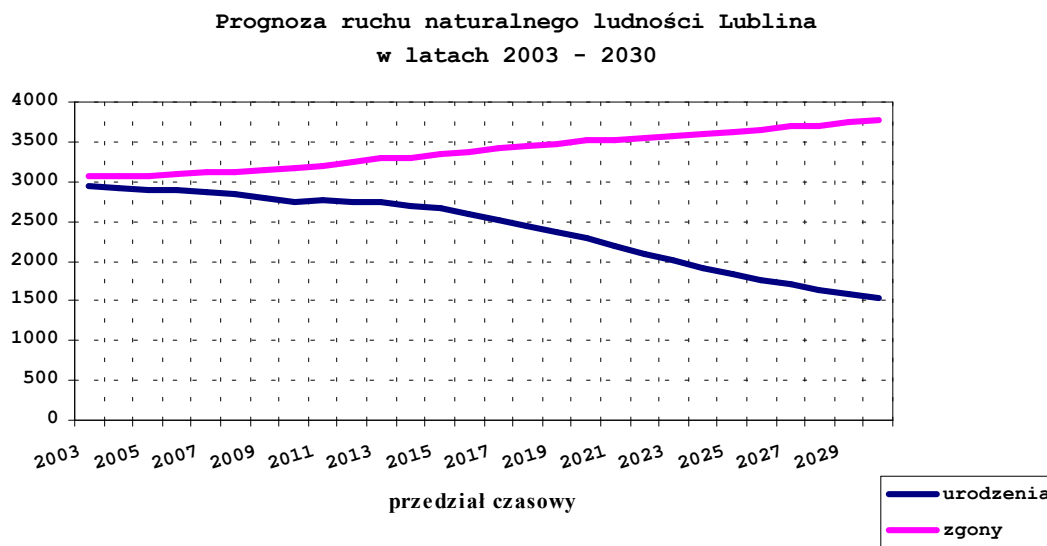

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych i prognoz Urzędu Statystycznego

Z powyższego wykresu wynika, że w Lublinie w 2003 roku najwięcej zamieszkiwało ludności w wieku produkcyjnym, niespełna 67% całego społeczeństwa Lublina, co jest związane z uzyskaniem pełnoletności, a tym samym zdolności do podjęcia pracy zarobkowej, przez osoby urodzone w okresie tzw. wyżu demograficznego lat 1978 – 84. Powoduje to automatyczny wzrost popytu na pracę, co przy jednoczesnym braku postępu rozwoju

gospodarczego miasta, jest jedną z przyczyn stale utrzymującej się na wysokim poziomie stopy bezrobocia w Lublinie.

Wykres 3

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych i prognoz Urzędu Statystycznego

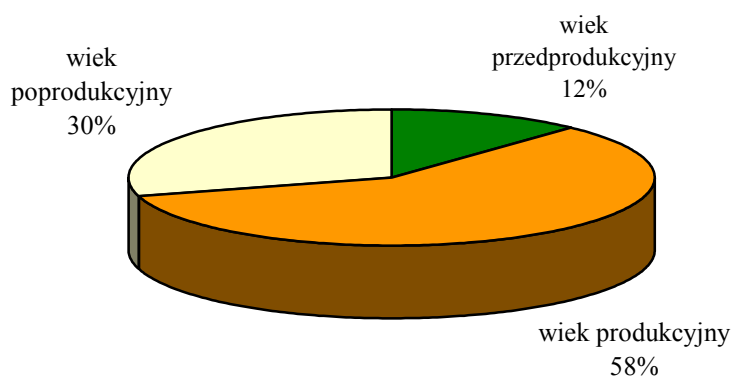
Z powyższego zestawienia, opracowanego na podstawie prognoz Urzędu Statystycznego, wynika, że począwszy od roku 2003 zaczęła się powiększać różnica między liczbą urodzeń, a zgonów. Jest ona przede wszystkim związana ze stale zmniejszającą się liczbą urodzeń. Począwszy od tego roku zaczęła stale rosnąć średnia wieku mieszkańców, efektem tego procesu zaś jest systematyczne pogłębianie się zjawiska starzenia społeczeństwa i co się z tym wiąże, także zmniejszanie się liczby mieszkańców Lublina.

Niepokojącym może być ogromny rozdzźwięk między liczbą urodzeń, a liczbą zgonów, który, według prognostów, przybierze na sile już około roku 2015 i będzie się pogłębiać, aż do 2030 roku. Zwiększy się więc znacznie liczba ludzi w wieku poprodukcyjnym (biorąc również pod uwagę wydłużanie się życia ludności) w stosunku do ludzi w wieku produkcyjnym,

co wymusza już dziś refleksję nad kierunkiem działań, w celu budowania przyszłości społeczności lubelskiej. Zmiany w strukturze demograficznej mieszkańców Lublina w latach 1997 – 2030 przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres 4

Sytuacja demograficzna Lublina w 2030 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych i prognoz Urzędu Statystycznego

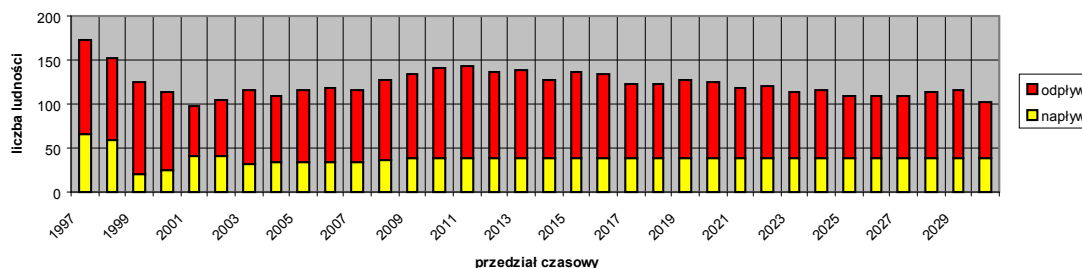
Z danych Urzędu Statystycznego wynika, że znaczne różnice w strukturze demograficznej Lublina zaczną się uwidaczniać około roku 2019 (wtedy ludność w wieku poprodukcyjnym stanowić będzie 24% całości społeczeństwa, a w wieku przedprodukcyjnym 14% całej ludności i będą przybierały na sile aż do 2030 roku, kiedy ludność w wieku poprodukcyjnym stanowić będzie aż 30% całego społeczeństwa, podczas gdy ludność w wieku produkcyjnym stanowić będzie tylko 58% populacji.

2.2.2. Migracje ludności

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczeniem granicy administracyjnej jednostki terytorialnej. Migracją jest zatem zmiana miejsca zamieszkania z jednej gminy do innej lub w przypadku gminy miejsko – wiejskiej z terenów miejskich do wiejskich tej gminy albo odwrotnie; migracją nie jest zmiana adresu w ramach tej samej gminy miejskiej, wiejskiej, części miejskiej lub wiejskiej gminy miejsko – wiejskiej. Migracją jest także zmiana kraju zamieszkania.¹

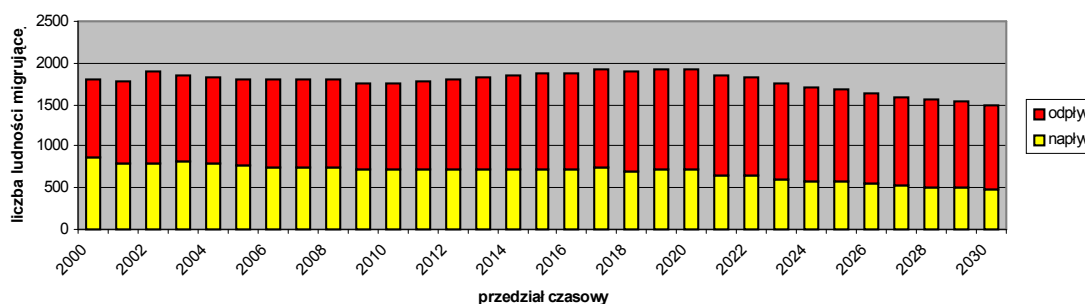
¹ Definicja z Podstawowych Informacji ze Spisów Powszechnych Miasto Lublin

Migracje zagraniczne w latach 1997 - 2030

Wykres 6

Migracje między wojewódzkie 1997-2030

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta w Lublinie, danych i prognoz Urzędu Statystycznego

Powyższe wykresy pokazują, że migracje ludności są w Lublinie zjawiskiem nader powszechnym. Dotyczy to zarówno migracji zagranicznych, wewnątrzwojewódzkich i międzywojewódzkich.

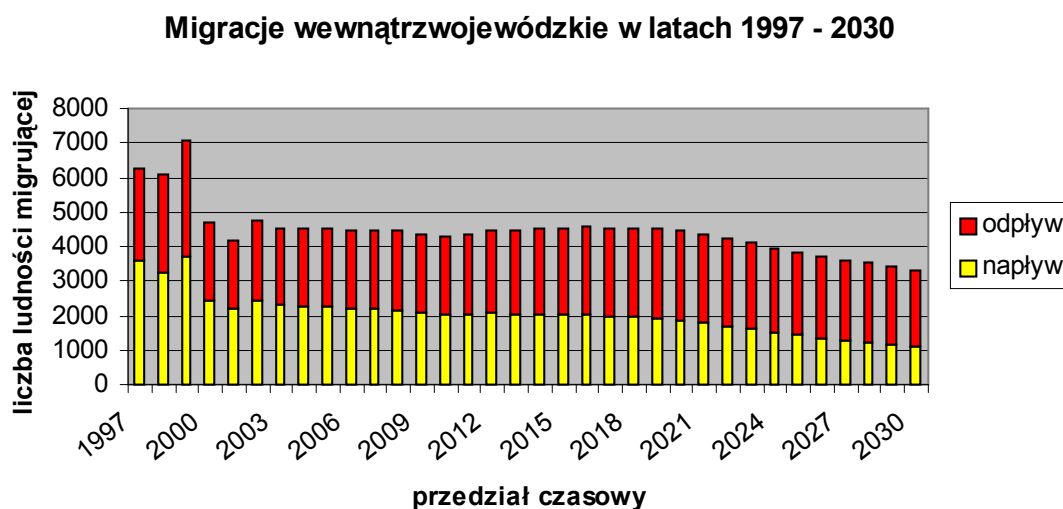
W latach 1997 –1999 widoczny był spadek migracji zagranicznych, jednak od roku 1999 stale rośnie liczba ludności, która opuszcza Lublin i wyjeżdża za granicę kraju. Przyczyn tego zjawiska należy upatrywać w stale pogarszającym się stanie gospodarki regionu, upadłością wielkich zakładów przemysłowych, zatrudniających dotychczas znaczny procent mieszkańców Lublina. Jednocześnie obserwuje się stały napływ ludności, jednak proporcje między ludnością odpływową a napływową są coraz bardziej zróżnicowane, na niekorzyść tej ostatniej. Przewiduje się, że w najbliższych latach będzie stopniowo narastał proces odpływu ludzi z regionu Lubelszczyzny, który może być powiązany z możliwością podjęcia pracy zarobkowej w krajach Unii Europejskiej, lub też w Polsce, w regionach lepiej rozwijających się gospodarczo, bardziej atrakcyjnych dla ludzi poszukujących pracy.

Jeżeli chodzi o migracje wewnątrzwojewódzkie (międzypowiatowe) należy stwierdzić, że Lublin jest nadal postrzegany jako miasto atrakcyjne dla mieszkańców regionu, jednak

liczba ludności napływowej z każdym rokiem maleje, w przeciwieństwie do liczby ludności odpływowej. W latach 1997 – 2002 więcej ludności przybywało do Lublina, niż z niego wyjeżdżało. W roku 2003 dane obrazują zupełnie odwrotną tendencję, napłynęło do Lublina o 899 osób mniej niż z niego wyjechało. Tendencja ta będzie się utrzymywać, aż do 2030 roku.

Poniższy wykres pokazuje szczegółowo, jak przedstawiały się i będą się przedstawiać proporcje między odpływem a napływem ludności do Lublina, w ramach migracji wewnątrzwojewódzkich (międzypowiatowych).

Wykres 7

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych Wydziału Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta w Lublinie, danych i prognoz Urzędu Statystycznego

III. ANALIZA SWOT

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT wynikającą z dokumentu „*Diagnoza obszarów polityki społecznej Miasta Lublin*”², będącego punktem wyjścia całego dokumentu Strategii. Analiza, której dokonano w odniesieniu do takich kwestii jak: poziom i jakość życia, rynek pracy, integracja społeczna i bezpieczeństwo socjalne i publiczne, wskazuje na zasoby i deficyty miasta, które systematycznie trzeba uzupełniać.

MOCNE STRONY

- Główny ośrodek kształcenia akademickiego w regionie, posiadający dużą liczbę szkół akademickich zarówno państwowych, jak i prywatnych, kształcących młodych ludzi w wielu dziedzinach naukowych, przyciągających swoją ofertą kształcenia również młodzież spoza Lublina.
- Rozwinięta sieć placówek przedszkolnych, która obecnie zapewnia miejsce praktycznie wszystkim chętnym; dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjów (stosunkowo niewielki odsetek uczniów ma drogę do szkoły dłuższą niż 3–4km, która to odległość zobowiązuje gminę do zwrotu kosztów dojazdu dzieci do szkół) i zróżnicowana sieć szkół ponadgimnazjalnych, która obecnie daje absolwentom gimnazjów bardzo szerokie możliwości wyboru zarówno typu szkoły, jak również profilu kształcenia lub zawodu.
- W chwili obecnej istnieje wystarczająca pod względem liczebności i zróżnicowania specjalistycznego liczba poradni psychologiczno-pedagogicznych i specjalistycznych, która oferuje pomoc dla uczniów i ich rodziców (a także wszechstronną opiekę, zwłaszcza dla uczniów z rodzin wymagających wsparcia wychowawczego) na terenie całego miasta Lublina.
- Kadra pedagogiczna szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, ustawicznie doskonaląca swoje wykształcenie

² *Diagnoza obszarów polityki społecznej Miasta Lublin*, MOPR Lublin, marzec 2004r.

Dokument opracowany na podstawie materiałów udostępnionych przez:

Wydział Spraw Społecznych UM Lublin

Wydział Spraw Administracyjnych UM Lublin – dane statystyczne i prognozy Urzędu Statystycznego w Lublinie

Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin

Miejski Urząd Pracy w Lublinie

Komenda Miejska Policji w Lublinie

- Istnienie dużej liczby ośrodków kultury, posiadających bogatą ofertę różnorodnych imprez kulturalnych dla mieszkańców Lublina.
- 67% społeczeństwa Lublina to ludność w wieku produkcyjnym, która poprzez własną aktywność gospodarczą, może przyczyniać się do zwiększenia ilości miejsc pracy, a tym samym poprawy jakości życia w Lublinie.
- Realizowane są programy aktywizacji bezrobotnych ze środków pozabudżetowych.
- Doświadczona, otwarta na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych kadra MUP.
- W ostatnich latach stopa bezrobocia osiągająca niższy poziom, niż średnia w województwie i w kraju, a także zatrzymanie się wzrostu stopy bezrobocia.
- Wzrastająca liczba staży dla absolwentów, umożliwiających im zmierzenie się z nową sytuacją, zapoznanie z pracodawcami, warunkami pracy, a także sprawdzenie swoich możliwości.
- Dobrze zdiagnozowana i rozpoznana sfera problemów społecznych.
- Liczne organizacje pozarządowe, które tworzą grupy wsparcia dla osób i rodzin z różnego rodzaju dysfunkcją, integrują środowiska oraz uzupełniają działania państwa i samorządu terytorialnego na rzecz grup narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne.
- Wdrażane są programy pomocy społecznej adresowane do następujących grup: bezdomni, bezradni, uzależnieni, osoby w podeszłym wieku, uchodźcy, niepełnosprawni, dzieci i rodziny.
- Lublin posiada dobrze rozwiniętą sieć placówek pomocy społecznej zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych, a także dla grup ryzyka narażonych na wykluczenie społeczne.
- Doświadczona i wykształcona kadra pomocy społecznej, przygotowana zawodowo do wszechstronnego wspierania rodziny, w tym rehabilitacji kompleksowej dla osób niepełnosprawnych. Kadra ta cały czas uczestniczy w systemie kształcenia ustawicznego, aby móc podnosić kwalifikacje i doskonalić swoje umiejętności.
- Realizowane są programy profilaktyki zdrowotnej (jak również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii). W roku 2003 miasto Lublin zostało uznane za miasto wyróżniające się w działaniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i zostało zakwalifikowane do ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących.
- Dobrze przygotowana kadra medyczna, posiadająca specjalistyczne kwalifikacje zawodowe, stale pogłębiająca swoją wiedzę.
- Stowarzyszenia sportowe, posiadające ofertę dla mieszkańców w każdej grupie wiekowej. Szczególnie zaś dla dzieci i młodzieży – a przez to wpływające na budowanie nawyku aktywnego spędzania wolnego czasu.
- Dobrze rozwinięta sieć placówek publicznych i niepublicznych, posiadających kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, umożliwiające mieszkańcom dogodne korzystanie z usług medycznych, a także możliwość wyboru przez pacjenta lekarza rodzinnego i placówki, w której chce być leczony.

- Podejmowane są akcje profilaktyczne, mające na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat ewentualnych, grożących im niebezpieczeństw.
- Utrzymywana jest współpraca pomiędzy służbami mundurowymi i instytucjami (np. Centrum Powiadamiania Ratunkowego), która umożliwia szybkie reagowanie na sygnały dot. konieczności interwencji, napływające od mieszkańców miasta.
- Młoda, wykształcona kadra policjantów i strażników miejskich, posiadających także odpowiednie przeszkolenie resortowe, która jest stale motywowana przez kierownictwo do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.
- Duża liczba nowych budynków mieszkalnych, a także tych, zaopatrzonych w instalacje techniczno – sanitarne, które w chwili obecnej nie wymagają jeszcze nakładów remontowych, a tym samym przyczyniają się do relatywnie wysokiego standardu życia mieszkańców.
- Realizowane są zadania przewidziane w Polityce Mieszkaniowej Miasta na lata 2001-2005 i Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Lublin na lata 2004-2008.

SLABE STRONY

- Mała ilość podmiotów gospodarczych (związana z niskim poziomem rozwoju gospodarczego miasta).
- Stale utrzymująca się na wysokim poziomie liczba długotrwale bezrobotnych, co znacznie utrudnia walkę z tym zjawiskiem, zwłaszcza jeżeli chodzi o bezrobotnych w wieku do 34 lat, czyli ludzi będących najbardziej wydolnych zawodowo. Długotrwale pozostawanie bez pracy szczególnie tej grupy ludzi powoduje nieodwracalne zmiany w ich sytuacji społecznej.
- Duża liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku, a tym samym nie posiadających środka utrzymania, co powoduje stały napływ podopiecznych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.
- Wzmagające się trudności na miejscowym rynku pracy, które są coraz dotkliwiej odczuwane, także wśród osób niepełnosprawnych, gotowych podjąć i kontynuować pracę zawodową.
- Niewystarczająco spójny system informacji, a tym samym rozwiązywania problemów społecznych na poziomie miasta.
- Niewystarczająca aktywność środowiska lokalnego na rzecz partycypacji w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- Wysoki wskaźnik ludzi ubogich (spowodowany przede wszystkim długotrwałym bezrobociem i niepełnosprawnością).
- Brak na terenie miasta całodziennej placówki, realizującej zadania ośrodka wychowawczego (szczególnie dla młodych Lublinian, mających wyroki sądów rodzinnych).
- Słabo rozwinięta baza specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.
- Pogłębiająca się pauperyzacja społeczeństwa powodująca dysonans w przypadku szans edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży.
- Niewystarczająca baza placówek dziennego pobytu dla ludzi starych.
- Brak całodobowej placówki dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera.
- Brak rodzinnych domów pomocy społecznej.
- Brak całodobowej placówki dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
- Kryzys finansów samorządu przekładający się na niedoinwestowanie i ograniczenia możliwości rozwijania inicjatyw prewencyjnych polityki społecznej.
- Narastanie skali natężenia uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w środowisku lokalnym.
- Brak koordynacji działań służb pracujących na rzecz osób i rodzin w kryzysie.
- Brak Centrum Interwencji Kryzysowej, jako placówki integrującej wszystkie służby działające na rzecz osób i rodzin w kryzysie.

- Brak właściwej infrastruktury dla potrzeb osób uzależnionych od alkoholu i nietrzeźwych.
- Słabe przystosowanie budynków szkół ogólnodostępnych do przyjmowania uczniów niepełnosprawnych, co powoduje ograniczenie wyboru kierunków dalszego ich kształcenia, a także niewystarczająca baza do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych.
- Niski stopień zaangażowania ludności w proces kształcenia ustawicznego.
- Występujące w wielu przypadkach bariery architektoniczne, uniemożliwiające uczestniczenie osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalnym, a przede wszystkim dostęp do instytucji pomocowych.
- Niewystarczająca baza mieszkań przeznaczonych przede wszystkim dla:
 - ✓ pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze,
 - ✓ mieszanek Ośrodka Interwencji Kryzysowej, domów dla samotnych matek, bezdomnych,
 - ✓ osób wymagających wsparcia przy samodzielnym funkcjonowaniu w środowisku.
- Niewystarczająca liczba lokali socjalnych, która powoduje nie zaspokajanie potrzeb mieszkańców posiadających uprawnienia do w/w lokali. Wiąże się to z wypłacaniem odszkodowań dla tych osób, czego wynikiem jest nadmierne obciążanie budżetu miasta.
- Stan techniczny wielu budynków szkolnych wymaga dokonania remontów i gruntownych modernizacji, a także występują braki w bazie sportowej, w stosunkowo dużej liczbie szkół (małe sale gimnastyczne lub ich brak, w niektórych przypadkach, konieczność remontów wielu obiektów tego typu).
- Nierównomierne nasycenie placówkami i instytucjami kultury poszczególnych dzielnic miasta. Istnienie osiedli pozbawionych infrastruktury kulturalnej.
- Duża liczba obiektów sportowych, wymagających natychmiastowych prac remontowych.
- Zbyt mała liczba funkcjonariuszy policji (w przeliczeniu na liczbę mieszkańców) w porównaniu z innymi miastami (duży obszar działania), a także zbyt małe fundusze, przeznaczone na odpowiednie wyposażenie, bieżące potrzeby i wydatki, a co się z tym wiąże, brak możliwości zwiększenia etatów, jak również niemożność wymiany starzejących się urządzeń technicznych, w tym taboru samochodowego.
- Stan techniczny większości budynków publicznej służby zdrowia wymaga remontów i modernizacji, a także brak odpowiedniego wyposażenia placówek publicznych w nowoczesną aparaturę i sprzęt medyczny.
- Niedoszacowane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, które prowadzą do pogłębiającego się zadłużenia placówek ochrony zdrowia.

SZANSE

- Ożywienie gospodarcze regionu, szanse na rozwój przedsiębiorstw po przystąpieniu do Unii Europejskiej, które przyczyni się do zwiększenia się liczby miejsc pracy i do wzrostu aktywności zawodowej młodzieży.
- Wykorzystanie położenia geopolitycznego tj. rozwój stosunków partnerskich z państwami bloku wschodniego, a także nawiązanie ścisłej współpracy w ściganiu sprawców przestępstw transgranicznych i zwalczania terroryzmu.
- Zmiany prawa dające większe możliwości działania samorządom i obywatelom na szczeblu lokalnym (warunkiem wstępnym jest podjęcie odpowiednich działań przez parlament i rząd),
- Dostosowanie ustawodawstwa do rzeczywistych potrzeb /ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o zatrudnieniu socjalnym, ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/; możliwość finansowania organizacji pozarządowych działających na polu różnych sfer życia.
- Podniesienie poziomu oświaty zdrowotnej i zwiększenie stopnia świadomości na temat zagrożeń dla zdrowia, co może przyczynić się do zmniejszenia stopnia zachorowalności i umieralności społeczeństwa z powodu chorób cywilizacyjnych.
- Możliwość pozyskiwania i wykorzystania przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe środków pozabudżetowych z Funduszy Unii Europejskiej i innych krajów Europy na realizację programów rozwiązywania problemów społecznych, poprawę bezpieczeństwa w mieście itp.
- Realizacja programów adresowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Szansą dla dalszego rozwoju miasta będzie odpowiednie wykorzystanie sieci placówek działających na rzecz bezpieczeństwa społecznego /w systemie pomocy społecznej, edukacji, służby zdrowia/.
- Uruchomienie systemu monitoringu na Starym Mieście, które umożliwi szybką i skuteczną interwencję w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców i osób tam znajdujących się.
- Pozyskiwanie nowych lokali komunalnych, które będzie się odbywać się na zasadach dobrowolnej zamiany mieszkań między ich lokatorami.
- Pojawienie się zainteresowania ze strony zawodowych klubów sportowych oraz związków sportowych, partycypowaniem w powstawaniu i utrzymywaniu na terenie miasta klas i szkół sportowych.

ZAGROŻENIA

- Komplikujący się coraz mocniej system przepisów prawa, prowadzący do większej centralizacji decyzji i uprawnień, kosztem samorządu lokalnego, któremu pozostają tylko zobowiązania. W efekcie załamanie się systemu finansowania. Także zmiany przepisów prawnych w zakresie ochrony zdrowia, które mogą spowodować znaczne ograniczenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i uniemożliwić skuteczne działania w tym zakresie.
- Stale pogłębiający się regres gospodarczy, który spowoduje upadek obecnie istniejących podmiotów gospodarczych, będących miejscami pracy dla mieszkańców Lublina, a tym samym powodujący wzrost bezrobocia. Może on spowodować również duże migracje zagraniczne i międzywojewódzkie w poszukiwaniu miejsc pracy, a tym samym przyczynić się do wyludniania miasta.
- Nieadekwatne do potrzeb ustawowe rozwiązania w zakresie rozwoju rynku pracy i niwelowania negatywnych skutków bezrobocia.
- Postępująca dekapitalizacja majątku trwałego szkół i placówek, związana z realnie zmniejszającymi się możliwościami finansowania remontów.
- Dalsze zmniejszanie się dzietności kobiet, rezultatem którego jest stale zmniejszający się przyrost naturalny (w roku 2002 po raz pierwszy osiągnął wartość ujemną), powoduje to niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej miasta Lublina.
- Pogłębianie się zjawiska starzenia się społeczności miasta, powiązane z ujemnym przyrostem naturalnym.
- Dalsze ubożenie społeczeństwa, powodujące wzrost zapotrzebowania na lokale socjalne ze strony mieszkańców, a przy ich braku tworzenie się sytuacji marginalnych, powodujących powstawanie bezdomności, lub też wzrost liczby osób żyjących w warunkach substandardowych, rozwój patologii społecznych, a tym samym wzrost poziomu przestępczości, jak również utrwalanie się zjawiska bezrobocia i wykluczenia społecznego.
- Gwałtowny rozwój przestępczości wśród nieletnich, związany z narastającym problemem uzależnień wśród młodzieży (alkoholizm, narkomania).

IV. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W celu konstruowania lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, a tym samym wyznaczenia celów i zadań do realizacji, niezbędnym jest zidentyfikowanie najważniejszych problemów społecznych, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę w różnych obszarach polityki społecznej.

Dokument „*Diagnozy obszarów polityki społecznej Miasta Lublin*”, który opracowano po zebraniu materiałów z poszczególnych obszarów polityki społecznej stał się integralną częścią dokumentu Strategii ale przede wszystkim bazą i punktem wyjścia przy wyznaczaniu kierunków działania na przyszłe lata.

Analizując zebrany materiał wyłoniono pięć głównych problemów społecznych, dotyczących mieszkańców miasta. Są to:

1. Niedostatecznie efektywny system współpracy instytucji i organizacji pomocowych, działających na rzecz mieszkańców Lublina.
2. Z danych pochodzących z „Raportu z wyników ze spisów powszechnych. Województwo Lubelskie” wynika, że aż 18,6% ogółu mieszkańców Lublina (358 354 – XII.2002), to osoby niepełnosprawne, ważnym jest więc, aby zapewnić im godne warunki życia i możliwość pełnego rozwoju na każdym etapie ich życia.
3. Kolejnym, ważnym problemem, wymagającym rozszerzenia dotychczas prowadzonych działań, jest problem uzależnień wśród mieszkańców miasta, a także przemoc w rodzinie, bardzo często związana z uzależnieniami. Działania w tym zakresie są bardzo trudne, gdyż trudniejsze, niż w przypadku innych problemów, jest ich zdiagnozowanie i leczenie. Dlatego niezbędne jest rozszerzenie działań profilaktycznych, mających na celu minimalizację skali zjawiska w mieście.
4. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie wynika, że stale rośnie liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w okresie od 1999 roku do 2004 roku liczba rodzin korzystających z pomocy wzrosła z **12 934** do **14 273**, tj. o 1339 rodzin. W roku 2002 nasiliła się i przybrała liczbę 15 548 rodzin. Analizując powyższe dane statystyczne, należy stwierdzić, że wzrasta liczba osób borykających się z problemami finansowymi i innymi, narażonych tym samym na ryzyko wykluczenia społecznego. Zła sytuacja finansowa gospodarstw domowych jest następstwem bezrobocia uniemożliwiającego im pełne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Koniecznym jest więc podjęcie szeroko zakrojonych działań, na rzecz osób najbardziej narażonych na życie na marginesie społeczeństwa, lub poza nim.

5. Aby móc efektywnie zapobiegać, czy niwelować istniejące już problemy, należy pamiętać o wspieraniu rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych. Kształcenie ustawiczne służb pomocowych jest niezbędnym działaniem, pozwalającym mieć nadzieję, że dzięki temu powiększą swój potencjał pracowniczy i przyczynią się do coraz efektywniejszego rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

Po analizie zarówno Diagnozy jak i analizy SWOT konieczne wydaje się rozpoczęcie działań wdrażania Strategii od aktywizacji, mobilizacji wszystkich partnerów lokalnych do zbudowania w mieście efektywnego systemu wsparcia a w konsekwencji osiągnięcia synergii w społecznym tworzeniu rzeczywistości. Osiągnięcie takiego stanu staje się priorytetem, ze względu na fakt przenikania swoim wpływem na inne wyznaczone cele.

Od profesjonalnych służb ale i świątłych obywateli, poprzez system kształcenia i wzmacniania słabych jednostek będzie zależał kształt wdrażanej Strategii. Konieczne w tym kontekście jest chociażby nadanie inicjatywom obywatelskim odpowiedniego znaczenia, tworząc warunki dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, dialogu obywatelskiego, postaw obywatelskich, kształtujących różnorodne formy partycypacji społecznej.

Zaangażowanie mieszkańców miasta w działalność społeczną, przez ich uczestnictwo w różnego rodzaju inicjatywach, niewątpliwie zaowocuje efektami w procesie integracji społecznej, jakże istotnej w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego.

Rolą instytucji pomocy społecznej, jaką jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w drodze do osiągnięcia wyznaczonych celów jest nie tylko wdrażanie ale koordynowanie i scalanie wszystkich inicjatyw i działań społecznych a jednocześnie i monitorowanie aby wszelkiego rodzaju inicjatywy odnosiły się do celów strategicznych. Pozytywnym aspektem tak wyznaczonej roli jest konieczność przebudowy samego systemu pomocy społecznej, tak aby:

- a) zapewniał osobom i rodzinom wsparcie w przewyciężaniu trudnych sytuacji, jakich nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości /porównaj art.2 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej/;
- b) umożliwiał osobom i rodzinom życie w warunkach odpowiadających godności człowieka /porównaj art. 3 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej/;

- c) zapobiegał sytuacjom, poprzez podejmowanie odpowiednich działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem /porównaj art. 3 ust.2 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej/.

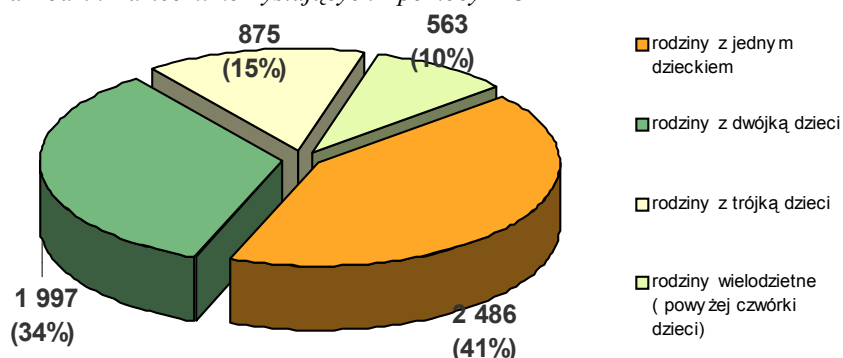
Jednym z zadań, dotyczących instytucji pomocy społecznej, wyznaczonych w priorytetach „Strategii Polityki Społecznej 2007-2013” jest przypisanie, a właściwie przywrócenie pomocy społecznej, funkcji integracji i aktywizacji społecznej.

Kolejnym zadaniem dla Miasta jest poprawa niezadowolającej kondycji rodzin, zarówno w aspekcie pełnionej funkcji opiekuńczo-wychowawczej jak i ekonomicznej. Analiza podstawowych funkcji rodziny wskazuje na konieczność systemowych rozwiązań wspierających. Istotne jest aby wszystkie podejmowane działania na rzecz rodziny były zintegrowane, komplementarne przy interdyscyplinarnym oddziaływaniu licznych partnerów społecznych.

W 2004 roku z pomocy środowiskowej instytucji pomocy społecznej skorzystało 14 273 rodziny liczące 32 332 osoby. W odniesieniu do globalnej liczby mieszkańców miasta (31.12.2004r. – 356 563 mieszkańców) stanowiły one 9% populacji. Taka tendencja utrzymuje się od lat. W okresie od stycznia do grudnia 2004 r. z pomocy Ośrodka skorzystało łącznie 5 921 rodzin z dziećmi i jest to 6% - owy spadek w stosunku do roku 2003. Tendencję tę, podobnie jak spadek ogólnej liczby klientów należy tłumaczyć przejściem części rodzin z systemu pomocy społecznej do systemu świadczeń rodzinnych. W społeczności rodzin korzystających z pomocy społecznej zdecydowanie największy odsetek stanowiły rodziny z jednym dzieckiem – 2 486 rodzin, stanowiąc 41% wszystkich rodzin z dziećmi, korzystających z pomocy społecznej. Nieznacznie dominują przy tym rodziny pełne, stanowiąc 56% ogółu rodzin z dziećmi.

Strukturę rodzin z dziećmi obrazuje wykres.

Wykres 8. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MOPR

Spośród wszystkich rodzin korzystających z pomocy środowiskowej MOPR, 36% (tj. 5 136 rodzin) stanowią gospodarstwa rencistów i emerytów. Większość z nich (60%) to osoby samotnie gospodarujące lub samotnie zamieszkujące.

Od lat, dominującym powodem korzystania ze środków pomocy społecznej było ubóstwo. Wsparcie z tego tytułu uzyskuje ok. 60% środowisk, w których występują niskie dochody lub ich brak.

Jedną z głównych przyczyn obniżenia poziomu życia do granic ubóstwa i niejednokrotnie marginalizacji społecznej i zawodowej jest bezrobocie, a w szczególności długotrwale pozostawanie bez pracy. W ostatnim dziesięcioleciu stało się jednym z dominujących problemów społecznych.

Jak podaje Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, tworzący Narodową Strategię Integracji Społecznej dla Polski, grupami szczególnie narażonymi na bezrobocie są osoby bardzo młode, osoby niepełnosprawne, osoby o niskich kwalifikacjach, a także mniejszości etniczne, kobiety i osoby znajdujące się w wieku powyżej 45 lat. Brak zatrudnienia nie tylko powoduje ubożenie znacznej grupy społeczeństwa, ale także ogranicza uprawnienia do korzystania w przyszłości ze świadczeń emerytalno – rentowych z systemu zabezpieczenia społecznego.

Z danych statystycznych Miejskiego Urzędu Pracy wynika, że w Lublinie na koniec roku 2004 roku zarejestrowanych było ogółem 18 965 osób bezrobotnych. Analizując kształtowanie się stopy bezrobocia w Lublinie, na tle stopy bezrobocia w województwie i w kraju należy stwierdzić, iż wskaźnik ten w okresie do 31.12.2002 roku rósł w znacznie szybszym tempie w Lublinie (średni przyrost o 7,46 punkta procentowego), niż w kraju (średni przyrost o 6,1 punkta procentowego), czy województwie (średni przyrost o 4,7 punkta procentowego). Począwszy od roku 2003 daje się zaobserwować niewielką poprawę sytuacji na lubelskim rynku pracy, co przejawia się w nieznacznym spadku wartości

wskaźnika stopy bezrobocia. Na koniec 2004r. stopa wynosiła 12,5% i była o 1,1 punktu procentowego mniejsza niż na koniec 2003r.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych przeważają kobiety. W całym analizowanym okresie (lata 2000 – 2003) odsetek bezrobotnych kobiet był wyższy niż odsetek mężczyzn i wynosił średnio 52%.

Analizując bezrobotnych pod względem wieku najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby w wieku 25 -34 lata. Na przestrzeni lat 2000 – 2003, ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastał i w końcu 2003 roku wyniósł 32,5%. Z analizy struktury wieku wynika, iż średnia aż 75% wszystkich zarejestrowanych nie przekroczyła 44 roku życia. W latach 2000 -2003 zaobserwowano w Lublinie wyraźny przyrost bezrobotnych we wszystkich przedziałach wiekowych (wyjątek stanowią najmłodsi ludzie - do 24 lat, których liczba zmniejszyła się o 33 osoby).

Według poziomu wykształcenia, w całym analizowanym okresie (lata 2000 - 2003) najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wahał się w granicach 26,3 – 28,6%. Najmniej liczebną populację stanowią osoby legitymujące się wykształceniem średnim ogólnym (średnio 8,6%) oraz wyższym (średnio 12,6%), przy czym udział tych ostatnich w omawianym okresie wzrósł z 10,9% w 2000 roku do 14,6% w 2003 roku. W kolejnym roku tj. 2004r. doszło do stabilizacji wskaźnika osób z wyższym wykształceniem zmniejszył się o 0,1 punkta i osiągnął wartość 14,5%.

Negatywnym zjawiskiem na lubelskim rynku pracy jest duży udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. W końcu 2003 roku odsetek osób długotrwale bezrobotnych wyniósł 52,4% i był o 10,3 punktów procentowych wyższy niż w 2000 roku. Nadal ma tendencję do wzrostu gdyż na koniec 2004r. wynosił 52,8%.

W strukturze bezrobotnych według stażu pracy najwyższy odsetek (średnio 21,6% w ciągu ostatnich 4 lat) stanowiły osoby dotychczas niepracujące. Liczba osób nieposiadających żadnego stażu pracy wzrosła w latach 2000 – 2003 wzrosła o 574 osoby. Trzeba jednak zauważyć, że pomimo wzrostu liczby osób w tej grupie, zmniejszeniu uległ ich odsetek z 23,4% w 2000 roku do 21,5% w 2003 roku. W 2004r. tendencja zmniejszania wskaźnika nadal się utrzymywała i na koniec grudnia było to już 21,0%. Najmniej liczną grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby legitymujące się ponad 30-letnim stażem pracy.

Według danych statystycznych na koniec grudnia 2003 roku, aż 90% ogółu bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych. W okresie od roku 2000

do 2003 roku udział tej grupy wzrósł o 4 punkty procentowe tj. o 4 406 osób. W 2004r. nastąpił wzrost do 90,4%.

Z pomocy społecznej w 2004r. korzystało 6167 środowisk dotkniętych bezrobociem, tj. 43% ogółu korzystających ze świadczeń MOPR. Udział tej grupy klientów wśród ogółu beneficjentów pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie – dla porównania, w 2002 roku osoby bezrobotne stanowiły 41% klientów MOPR, natomiast w 2003 roku – 43%. Bezrobotni potrzebują wsparcia nie tylko finansowego, ale aktywności zawodowej, celu, do którego mogliby dążyć, który byłby dla nich źródłem utrzymania, ale przede wszystkim szansą na społeczną integrację i podniesienie poczucia własnej wartości i przydatności.

Działania zmierzające do ograniczenia zjawiska ubóstwa powinny być prowadzone wielopłaszczyznowo, we wzajemnej współpracy międzysektorowej. Jednym z istotnych działań jest rozbudzenie aktywności osób i rodzin dotkniętych tym problemem, poprzez zainteresowanie ich udziałem w gospodarce rynkowej, rozbudzenie potrzeby ustawicznego kształcenia, walkę z patologią i wykluczeniem społecznym a nade wszystko wzmacnianie i odbudowywanie roli rodziny. W tym celu konieczna wydaje się zmiana świadomości społecznej, wzmacnianie inicjatyw w zakresie kształtowania i wychowania oraz stworzenia warunków komunikacji społecznej. Dlatego cenne są wszelkie inicjatywy ze strony miasta, które skupiają wokół wszystkie środowiska. Programy, jakie wdrażane są w Lublinie w zakresie polityki społecznej są dobrym kierunkiem i początkiem rozwoju społeczeństwa a co za tym idzie całego miasta.

Wyodrębnienie priorytetu odnoszącego się do problemu społecznego, jakim jest niepełnosprawność, po raz kolejny przywołuje kwestię integracji społecznej.

Pojawienie się w gronie rodzinnym osoby niepełnosprawnej pociąga za sobą zmianę w codziennym życiu. Wymusza na członkach rodziny konieczność świadczeń na rzecz osoby niepełnosprawnej, a często nakłada na nich odpowiedzialność za ich los. Kiedy w rodzinie pojawia się dziecko niepełnosprawne, odpowiedzialność spada na dorosłych członków rodziny, to oni w zdecydowanej mierze świadczą usługi. Niepełnosprawność dziecka staje się problemem całej rodziny i w sposób istotny zmienia jej funkcjonowanie.

Problemy, z którymi boryka się rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym można podzielić na dwie kategorie:

- wewnętrzne (pojawiające się w rodzinie): trudności finansowe, zaburzenia w realizacji podstawowych funkcji rodziny, wzrost liczby sytuacji ocenianych jako trudne,

polaryzację postaw wobec dziecka (od odrzucenia po wyręczanie go w najdrobniejszych czynnościach), częste konflikty i nieporozumienia, w wielu przypadkach rozpad rodziny,

- zewnętrzne (których źródłem jest otoczenie rodziny): bariery społeczne, architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki i instytucji zajmujących się wsparciem rodziny, stereotypowe postawy społeczne.

Z danych statystycznych, przedstawionych w „Raporcie z wyników spisów powszechnych. Województwo lubelskie” wynika, że wskaźnik osób niepełnosprawnych w województwie wyniósł 18,6%³, plasując województwo na pierwszym miejscu w kraju. W Lublinie według danych spisu zamieszkuje 33 654 rodziny⁴ z osobami niepełnosprawnymi. Liczba osób niepełnosprawnych w tych rodzinach oscyluje w granicach 44 tys., z czego ponad 4 tys. to dzieci.

Niepełnosprawni stanowią także znaczną grupę wśród klientów pomocy społecznej. Z analiz Ośrodka wynika, że co drugie gospodarstwo domowe korzystające w 2004 roku z pomocy dotknięte było tym problemem. Podobna sytuacja miała miejsce w roku 2003, kiedy liczba rodzin z problemem niepełnosprawności wyniosła 8 223, stanowiąc 51% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej.

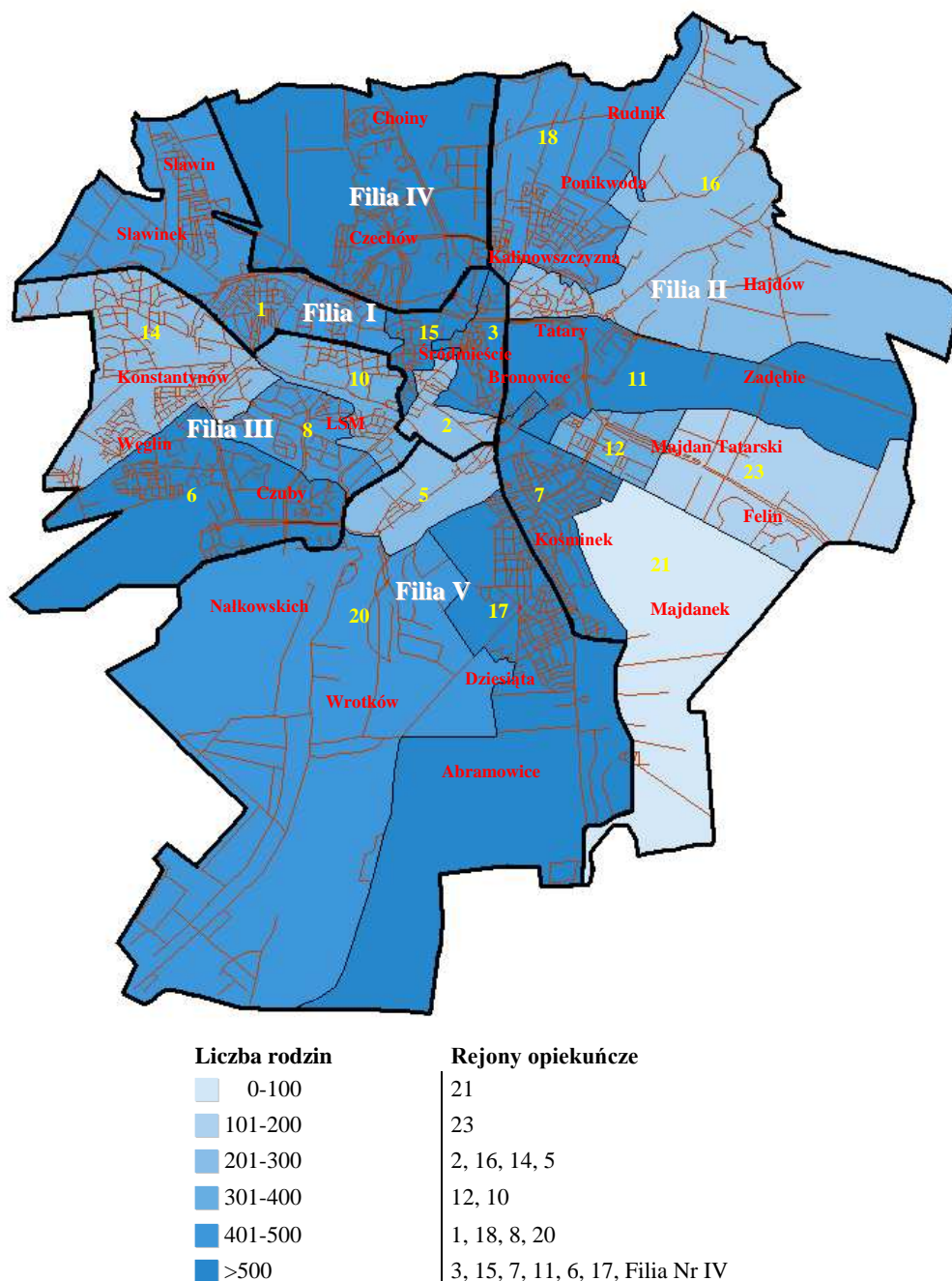
Problem niepełnosprawności jest jednym z najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się klienci Ośrodka. Liczba osób niepełnosprawnych, objętych pomocą MOPR na terenie Lublina, powiększa się systematycznie z roku na rok. Rodziny z osobą niepełnosprawną, korzystające ze wsparcia MOPR i statutowo do tego powołanych placówek – stanowią 24% ogólnej liczby rodzin z osobą niepełnosprawną w swojej strukturze.

³ „Raport z wyników spisów powszechnych. Województwo lubelskie”, Urząd Statystyczny w Lublinie; lipiec 2003r., str. 29.

⁴ „Podstawowe informacje ze spisów powszechnych gmina Miasto Lublin”, Urząd Statystyczny w Lublinie; 2003r., str. 49.

Mapa 2

Problem niepełnosprawności wśród klientów rejonów opiekuńczych Filii MOPR w Lublinie

* Źródło: Na podstawie sprawozdań MPIPS: powody przyznania pomocy.

Z danych statystycznych MOPR wynika, iż od roku 1997 do roku 2003 liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, korzystających z instytucji pomocy społecznej wzrosła w Lublinie dwukrotnie. Przybierając skalę ponad 8 tys. rodzin.

Jak wynika z danych Urzędu Statystycznego, w Lublinie mieszka ok. 15% ludności w wieku poprodukcyjnym. Wśród tej grupy mieszkańców, aż 69% stanowią kobiety i 31% mężczyźni. Osoby te są grupą społeczną pozostającą w kręgu szczególnego zainteresowania

służb społecznych. Szczególnie, jeśli przy pomocy własnych starań i możliwości nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb.

Wzrost przeciętnej długości życia, stawia przed nami kolejne wyzwania, które z większą troską powinny uwzględniać aspekt społecznego funkcjonowania seniorów. Istnieje zatem konieczność budowy nowego systemu kompleksowych działań, które to opierać się powinny nie tylko na sferze opiekuńczej ale przede wszystkim aktywizującej i integrującej tę kategorię osób.

Niejednokrotnie konsekwencją pojawiającego się problemu niepełnosprawności czy bezrobocia jest nadużywanie alkoholu.

Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polsce jest ok. 800 tys. osób uzależnionych od alkoholu, co stanowi 2-3% populacji. Jednocześnie rośnie odsetek osób pijących ryzykownie. Jest ich trzy razy więcej niż alkoholików. Wyjątkowo niekorzystnym zjawiskiem staje się w ostatnim okresie zarówno w Polsce jak i naszym mieście wzrost spożycia alkoholu wśród dzieci i młodzieży. Fakt ten potwierdzają nie tylko ogólnopolskie badania ankietowe⁵ mówiące o tym, iż 61,1% młodzieży w wieku 15 lat piło alkohol. Rozmiar zjawiska i zagrożenie potwierdzają także lokalne badania przeprowadzone przez Instytut Socjologii UMCS w 2001 roku wśród uczniów lubelskich szkół. Spośród objętych badaniami uczniów 92% uczniów szkół średnich deklarowało kontakt z alkoholem. Ponadto wyniki badań dowodzą, iż 10,6% dzieci w wieku szkoły podstawowej i gimnazjum sięga po alkohol raz w tygodniu lub częściej, w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych jest to 31,9%. 25% pijących uczniów szkół podstawowych i gimnazjów pije regularnie (od 1- 3 razy w tygodniu do codziennie). Podobne zachowanie dotyczy także 32% uczniów szkół średnich.

Sytuacja obrazująca skalę problemu na terenie Lublina przedstawia się równie niepokojąco jak na terenie kraju.

W roku 2004 w lubelskich jednostkach Policji do wytrzeźwienia zatrzymano ogółem 1750 osób, w tym 57 nieletnich. Sytuacja wygląda o tyle źle, że jest to o 959 osób więcej niż w roku 2003.

Na terenie miasta Lublina wydarzyło się 88 wypadków drogowych, w których uczestniczyli nietrzeźwi, to dwukrotnie więcej niż w roku 2003. Osoby nietrzeźwe spowodowały 133 kolizje drogowe. W uszczegółowieniu dotyczyły one w 111 przypadkach

⁵ Przeprowadzone w 1999 roku w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków realizowany w ramach Europejskiego Programu Badań Ankietowych przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.

kierowców i w 22 pieszych. Konsekwencją spożycia alkoholu było także zatrzymanie przez Policję 636 dokumentów prawa jazdy i skierowanie do Sądu 1186 wniosków o ukaranie za prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

Ze względu na problem alkoholowy występujący przynajmniej u jednego z członków rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wsparciem materialnym objął 1118 rodzin, w których zamieszkiwało 2121 osób, co stanowi ok. 8% ogółu rodzin korzystających z pomocy.

W roku 2004 w Ośrodku Leczenia Uzależnień leczonych było ogółem 1809 pacjentów, w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - 536 pacjentów. Efektywność terapii oscyluje na poziomie 25-30%.

Policja przeprowadziła 8841 interwencji domowych, w tym przeprowadzono 375 procedur „Niebieska Karta”. Wszczęto 846 postępowań w związku z popełnieniem przestępstwa przemocy w rodzinie, 532 z nich zakończono skierowaniem aktu oskarżenia.

Policja przeprowadziła 9814 kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 469, z czego 86 wspólnie ze Strażą Miejską, natomiast Miejski Inspektorat Ewidencji Gospodarczej przeprowadził 105 kontroli.

Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Lublinie przypada 360 mieszkańców.

Przytoczone powyżej dane uwidaczniają problem, z którym musimy się zmierzyć. Niepokojąco wcześnie rozpoczyna się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród lubelskich dzieci i młodzieży. Dostępność alkoholu wśród młodzieży nagminnie łamie obowiązujące prawo. W celu zminimalizowania zjawiska niezbędne są kompleksowe działania i współpraca całego społeczeństwa.

V. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

MISJA

*Lublin - miastem przyjaznym i pomocnym dla wszystkich jego
mieszkańców*

GENERALNY CEL STRATEGICZNY

Lublin jako miasto równych szans i harmonijnego rozwoju społecznego, osiągniętego dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej

CELE GŁÓWNE

- 1. Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę**
- 2. Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych**
- 3. Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny**
- 4. Zorganizowanie kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym**
- 5. Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego**

CELE SZCZEGÓŁOWE 1- ego CELU GŁÓWNEGO

**Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy
efektywnie wspierającego rodzinę**

1.1. Stworzenie systemu współpracy instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, działającymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Lublina

1. Zadanie:

Zintegrowanie działań mających na celu utworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach lubelskich, działających na rzecz mieszkańców Lublina.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba wydanych tematycznych poradników i materiałów informacyjnych;
- liczba aktualizacji materiałów informacyjnych;
- liczba instytucji pracujących w systemie informacji międzyinstytucjonalnej

2. Zadanie:

Wspieranie partnerów - organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów na rzecz osób potrzebujących, finansowanych z funduszy pozabudżetowych.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przekazanych listów intencyjnych dla partnerów społecznych;
- liczba projektów złożonych w odpowiedzi na ogłoszone konkursy;
- liczba projektów zaakceptowanych;
- liczba projektów realizowanych;
- liczba klientów Ośrodka, zaangażowanych do udziału w projekcie

3. Zadanie:

Podejmowanie działań mających na celu wymianę informacji na temat podjętych, realizowanych i planowanych inicjatyw oraz doświadczeń przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, działających w obszarze pomocy społecznej.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, policja, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zorganizowanych konferencji;
- liczba spotkań roboczych;
- liczba uczestników spotkań;
- rodzaje instytucji, które wezmą udział w spotkaniach

4. Zadanie:

Rozwijanie infrastruktury socjalnej.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba i rodzaje grup odbiorców usług;
- liczba podejmowanych inicjatyw na rzecz poszczególnych grup;
- liczba placówek, które osiągnęły standard usług;
- ilość zrewitalizowanej zabudowy mieszkaniowej
- liczba nowoutworzonych miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

1.2. Usprawnienie systemu wsparcia dzieci i rodzin

1. Zadanie:

Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno-finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, Służba Zdrowia, Miejski Urząd Pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, policja, Zarząd Nieruchomości Komunalnych, kuratorzy sądowi, rady osiedli

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba klientów pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych;
- liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia;

- wydatki na świadczenia z systemu pomocy społecznej i systemu świadczeń rodzinnych;
- liczba kontraktów socjalnych, zawartych z klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie;
- proporcje pomiędzy liczbą klientów objętych kontraktami, a ogólną liczbą klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie;
- liczba usamodzielnionych klientów w stosunku do liczby klientów;
- liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami

2. Zadanie:

Wspomaganie prorodzinnej edukacji we współpracy z organami państwowymi, samorządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba rodzin objętych programem;
- liczba rodziców, którzy wzięli udział w szkoleniach dzięki zapewnionej opiece nad dziećmi;
- liczba zorganizowanych imprez edukacyjno – rekreacyjnych;
- liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach;
- liczba nowopowstałych placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego;
- liczba dzieci/rodziców uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego

3. Zadanie:

Ułatwianie dostępu do wiedzy, usług doradczych i pośrednictwa pracy osobom bezrobotnym.

Realizator główny: Miejski Urząd Pracy

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z usług Miejskiego Urzędu Pracy;

- liczba odwiedzin na stronach internetowych, zawierających oferty pracy;
- częstotliwość aktualizacji ofert pracy zamieszczonych na stronach internetowych

4. Zadanie:

Doskonalenie rodzinnej opieki zastępczej. Zapewnienie dzieciom właściwych warunków życia.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, kuratorzy sądowi, Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy, policja, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe, placówki opiekuńczo-wychowawcze

Wskaźniki realizacji zadania:

- % udział dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w stosunku do liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (socjalizacyjnych);
- liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych;
- czasookres pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego;
- terminowość dochodzenia do standardów pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- liczba pozyskanych nowych rodzin zastępczych;
- innowacyjność form pracy w zakresie opieki zastępczej;
- liczba dzieci z rodzin zastępczych, skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- liczba sierot zupełnych w rodzinach zastępczych;
- wydatki na rodziny zastępcze;
- wydatki na placówki opiekuńczo – wychowawcze

5. Zadanie:

Tworzenie sprawnego systemu usamodzielniania i integracji ze środowiskiem.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Urząd Pracy, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, Centrum Edukacji i Pracy OHP, Zarząd Nieruchomości Komunalnych, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób usamodzielnianych;
- ilość świadczeń udzielonych wychowankom (w różnych formach);
- liczba pozyskanych mieszkań chronionych;
- liczba usamodzielniających się wychowanków, mieszkających czasowo w mieszkaniach chronionych na terenie miasta Lublina;
- liczba osób usamodzielniających się, którym udzielono pomocy w staraniach o uzyskanie mieszkania komunalnego z zasobów miasta Lublina;
- liczba osób usamodzielnionych (ilość zrealizowanych programów usamodzielnienia według kryteriów: osiągniętego wykształcenia, podjętej pracy, mieszkania);
- ilość wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji;
- liczba osób usamodzielniających się, korzystających z usług, pomocy Centrum Doradztwa

1.3. Ochrona zdrowia mieszkańców

1. Zadanie:

Realizacja programów zdrowotnych w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych;
- liczba mieszkańców objętych badaniami profilaktycznymi;
- liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych;
- liczba mieszkańców Lublina objętych badaniami diagnostycznymi;
- ilość wczesnie wykrytych i wyleczonych przypadków zachorowań na nowotwory;
- liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych;

- liczba mieszkańców Lublina objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych

2. Zadanie:

Realizacja programów zapobiegania chorobom układu krążenia.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych;
- liczba mieszkańców objętych badaniami profilaktycznymi;
- liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych;
- liczba mieszkańców Lublina objętych badaniami diagnostycznymi;
- liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób krążenia;
- liczba mieszkańców Lublina objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób krążenia;
- liczba przeprowadzonych akcji promujących zdrowy i aktywny tryb życia

3. Zadanie:

Realizacja programu badań przesiewowych w kierunku gruźlicy i chorób płuc.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

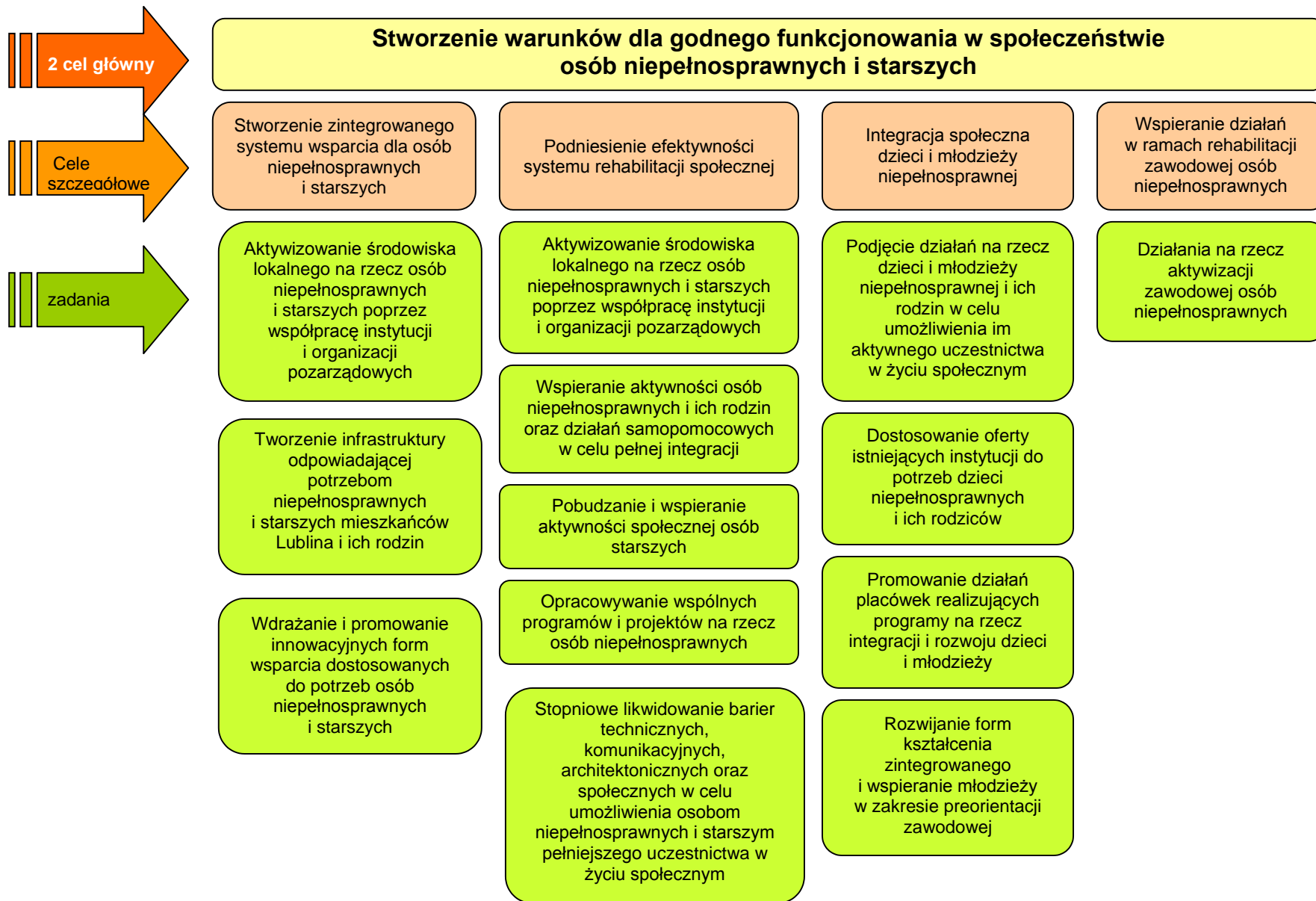
Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych akcji w ramach edukacji antytytoniowej;
- liczba osób objętych edukacją antytytoniową;
- liczba osób objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób płuc, czynnikach ryzyka i społecznych skutkach choroby;
- liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji antytytoniowej;
- liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej

Beneficjenci: Mieszkańcy Lublina, rodziny problemowe, rodziny zastępcze, wychowankowie placówek opiekuńczo –wychowawczych i innych form opieki zastępczej.

CELE SZCZEGÓŁOWE 2-ego CELU GŁÓWNEGO

**Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób
niepełnosprawnych i starszych**

2.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych

1. Zadanie:

Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, uczelnie wyższe, szkoły, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba akcji, konferencji wspólnie zorganizowanych;
- liczba dzieci, które wzięły udział w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych;
- liczba osób, którym udzielono wsparcia w różnych formach;
- liczba organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi i starszymi;
- liczba odwiedzin w środowisku osób starszych;
- liczba zaangażowanych wolontariuszy;
- liczba wydanych informatorów i częstotliwość aktualizacji;
- wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnych

2. Zadanie:

Tworzenie infrastruktury odpowiadającej potrzebom niepełnosprawnych i starszych mieszkańców Lublina i ich rodzin.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość rodzin, które skorzystały z pomocy centrum wsparcia;
- ilość udzielonych porad przez specjalistów;
- liczba nowopowstałych specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- liczba dzieci, które uczestniczą w zajęciach zorganizowanych przez placówki;

- liczba mieszkań chronionych dla niepełnosprawnych;
- liczba osób mieszkających w mieszkaniach chronionych;
- liczba utworzonych domów spotkań;
- liczba osób korzystających z oferty domów spotkań;
- liczba osób oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej;
- liczba osób skierowanych do DPS- u;
- liczba osób zamieszkujących w DPS;
- liczba utworzonych rodzinnych domów pomocy społecznej;
- liczba rodzin zamieszkujących w rodzinnych domach pomocy społecznej

3. Zadanie:

Wdrażanie i promowanie innowacyjnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: organizacje pozarządowe, firmy opiekuńcze, domy pomocy społecznej, placówki zajmujące się osobami niepełnosprawnymi i starszymi

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba dowożonych posiłków;
- liczba wizyt domowych;
- liczba osób korzystających z usług wspomagających, zdrowotnych, aktywizujących;
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych;
- liczba utworzonych miejsc hostelowych, interwencyjnych;
- jakość świadczonych usług

2.2. Podniesienie efektywności systemu rehabilitacji społecznej

1. Zadanie:

Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, uczelnie wyższe, szkoły, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba akcji, konferencji wspólnie zorganizowanych;
- liczba dzieci, które wzięły udział w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych;
- liczba osób, którym udzielono wsparcia w różnych formach;
- liczba organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi i starszymi;
- liczba zaangażowanych wolontariuszy;
- liczba odwiedzin w środowisku osób starszych;
- liczba wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji;
- wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnych

2. Zadanie:

Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz działań samopomocowych w celu pełnej integracji.

Realizator: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba liderów w społecznościach lokalnych;
- liczba osób zaangażowanych w działalność grup samopomocowych;
- liczba grup samopomocowych;
- liczba kiermaszów i aukcji zorganizowanych

3. Zadanie:

Pobudzanie i wspieranie aktywności społecznej osób starszych.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, szkoły wyższe, studenci, Lubelski Uniwersytet Trzeciego Wieku, służba zdrowia, pielęgniarki środowiskowe, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- badania ankietowe, badające poziom poczucia zaspokojenia potrzeb osób starszych;
- liczba istniejących i nowopowstałych grup samopomocowych osób starszych;
- liczba zorganizowanych imprez, wycieczek, festynów;
- liczba uczestników zorganizowanych imprez;
- liczba programów i projektów realizowanych na rzecz osób starszych

4. Zadanie:

Opracowywanie wspólnych programów i projektów na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizator: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta, PFRON

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość opracowanych programów;
- ilość zrealizowanych programów;
- ilość osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w realizowanych programach i projektach

5. Zadanie:

Stopniowe likwidowanie istniejących barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych oraz społecznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym i starszym pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, PFRON, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zlikwidowanych barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych;

- wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnej

2.3. Integracja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

1. Zadanie:

Podjęcie działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin w celu umożliwienia im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Realizator: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, społeczność lokalna, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba warsztatów zorganizowanych dla rodziców dzieci niepełnosprawnych;
- liczba rodziców, którzy wzięli udział w warsztatach;
- liczba grup samopomocowych istniejących i nowopowstałych;
- liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania;
- ilość działań podejmowanych w środowiskach lokalnych na rzecz i z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

2. Zadanie:

Dostosowywanie oferty istniejących instytucji do potrzeb dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców.

Realizator: Instytucje działające na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Urząd Miasta

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba dzieci i młodzieży, korzystających z oferty placówek;
- liczba nowych ofert i propozycji placówek skierowanych do dzieci i młodzieży

3. Zadanie:

Promowanie działań placówek realizujących programy na rzecz integracji i rozwoju dzieci i młodzieży.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zajęć integracyjnych, organizowanych przez placówki;
- liczba działań podejmowanych przez placówki;
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach;
- ilość imprez promujących umiejętności i osiągnięcia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

4. Zadanie:

Rozwijanie form kształcenia zintegrowanego i wspieranie młodzieży w zakresie preorientacji zawodowej.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: szkoły, Miejski Urząd Pracy, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba szkół, w których są klasy integracyjne;
- liczba klas integracyjnych;
- liczba uczniów niepełnosprawnych, uczących się w klasach integracyjnych;
- liczba placówek integracyjnych;
- liczba warsztatów przygotowujących do podjęcia pracy;
- liczba osób biorących udział w warsztatach

2.4. Wsparcie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

1. Zadanie:

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Realizator: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, PFRON, Miejski Urząd Pracy, Urząd Miasta, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady pracy chronionej, Centra Aktywizacji Zawodowej

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość organizacji i instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- liczba zorganizowanych szkoleń zawodowych;
- liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach;
- liczba osób, które podniosły kwalifikacje zawodowe;
- ilość pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne;
- liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie;
- liczba utworzonych zakładów aktywizacji zawodowej;
- liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły działania wolontarystyczne;
- liczba akcji promujących pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne

Beneficjenci: Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, osoby starsze i ich rodziny, rodziny z osobami przewlekle chorymi.

CELE SZCZEGÓŁOWE 3-ego CELU GŁÓWNEGO

**Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami
oraz osoby uzależnione i ich rodziny**

3.1. Intensyfikacja międzyinstytucjonalnych działań profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych dotyczących uzależnień

1. Zadanie:

Sporządzanie diagnoz i podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko lokalne.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i placówki oświatowo – wychowawcze, policja, uczelnie lubelskie, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych badań dotyczących uzależnień;
- liczba wydanych i rozprowadzonych materiałów informacyjno – edukacyjnych;
- liczba wydanych publikacji;
- liczba programów medialnych;
- liczba liderów i animatorów ze środowiska lokalnego;
- liczba zorganizowanych imprez;
- liczba uczestników imprez;
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniem programów profilaktycznych

2. Zadanie:

Podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko rodzinne.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, policja, organizacje pozarządowe, placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego, szkoły

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba spotkań przeprowadzonych z rodzicami i opiekunami;
- liczba rodziców i opiekunów uczestniczących w spotkaniach;
- liczba osób objętych specjalistycznymi programami;

- liczba rozpoznanych nowych środowisk z problemami uzależnień

3. Zadanie:

Realizacja środowiskowych działań na rzecz ograniczania spożycia alkoholu, w szczególności przez osoby nieletnie, w tym na rzecz egzekwowania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Realizator: Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Partnerzy: Urząd Miasta, policja, Straż Miejska, rady osiedli,

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych kontroli;
- liczba cofniętych w wyniku kontroli zezwoleń na sprzedaż alkoholu;
- liczba placówek sprzedających alkohol;
- liczba osób nieletnich zatrzymanych w stanie nietrzeźwości;
- liczba interwencji policji wobec osób w stanie nietrzeźwości zakłócających spokój

3.2. Tworzenie zintegrowanego systemu powiadamiania, reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych

1. Zadanie:

Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej, w tym wypracowanie standardów reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, pedagodzy, kuratorzy, policja

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba wspólnie podjętych działań międzyinstytucjonalnych;
- liczba podmiotów współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych;
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników instytucji działających na rzecz osób w sytuacjach kryzysowych;
- liczba uczestników szkoleń

2. Zadanie:

Utworzenie Centrum Interwencji Kryzysowej, jako miejsca integracji działań wszystkich służb dla kompleksowej pomocy osobom w sytuacji kryzysowej.

Realizator: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: ośrodki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób, które skorzystały z pomocy Centrum

3.3. Rozszerzenie działań w celu tworzenia systemu wsparcia dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy oraz dla osób uzależnionych

1. Zadanie:

Doskonalenie międzyinstytucjonalnego systemu reagowania i pomocy w przypadkach zaistnienia przemocy wobec dzieci.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, policja, służba zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba nowych placówek;
- liczba nowych form świadczonej pomocy;
- liczba dzieci z rodzin z problemem uzależnień objętych pomocą przez placówki;
- liczba specjalistycznych szkoleń zorganizowanych dla pracowników pierwszego kontaktu;
- liczba przeszkolonych pracowników

2. Zadanie:

Rozszerzanie i doskonalenie systemu pomocy dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, poradnie specjalistyczne, policja, kuratorzy sądowi, pedagodzy, szkoły, rady osiedli, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zorganizowanych szkoleń dla przedstawicieli służb zajmujących się członkami rodzin z problemem uzależnień;
- liczba pracowników, którzy zostali objęci szkoleniami;
- liczba instytucji współpracujących;
- liczba spotkań roboczych i konferencji służb pomocowych;
- liczba punktów informacyjno – konsultacyjnych;
- liczba utworzonych grup samopomocowych;
- liczba koordynacyjnych inicjatyw aktywizujących środowisko lokalne;
- ilość osób korzystających z pomocy punktów informacyjno – konsultacyjnych;
- liczba udzielonych porad;
- liczba realizowanych programów terapeutycznych

3. Zadanie:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, rady osiedli

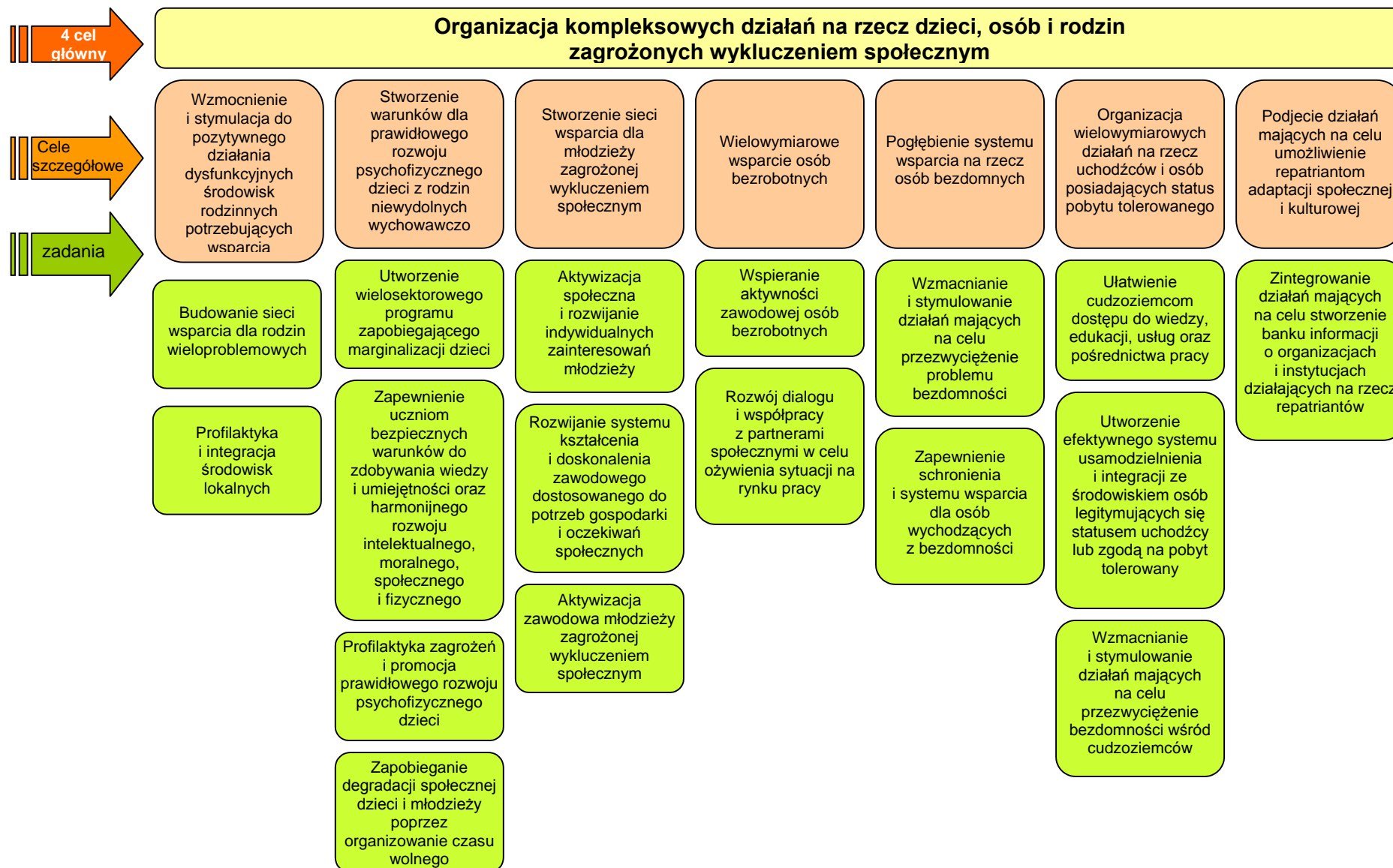
Wskaźniki realizacji zadania:

- nowe formy pomocy świadczonej przez placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- nowe programy realizowane przez placówki;
- liczba osób uzależnionych, korzystających z pomocy placówek;
- liczba osób uzależnionych, kontynuujących leczenie;
- liczba realizowanych programów interwencyjno – motywacyjnych;
- liczba utworzonych grup AA

Beneficjenci: Członkowie rodzin zagrożonych patologiami, osoby uzależnione i członkowie ich rodzin, społeczność lubelska.

CELE SZCZEGÓŁOWE 4-ego CELU GŁÓWNEGO

**Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin
zagrożonych wykluczeniem społecznym**

4.1. Wzmocnienie i stymulacja do pozytywnego działania dysfunkcyjnych środowisk rodzinnych potrzebujących wsparcia

1. Zadanie:

Budowanie sieci wsparcia dla rodzin wieloproblemowych.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, policja, kuratorzy sądowi, parafie, organizacje wyznaniowe, organizacje pozarządowe, rady osiedli, spółdzielnie mieszkaniowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych;
- liczba utworzonych Zespołów ds. Wspierania Aktywności Lokalnej i Profilaktyki Środowiskowej;
- liczba rodzin objętych pomocą zespołów;
- liczba grup samopomocowych;
- liczba rodziców i opiekunów biorących czynny udział w pracach grup samopomocowych;
- liczba utworzonych Punktów Informacji Obywatelskiej;
- liczba osób, które skorzystały z porad Punktów Informacji Obywatelskiej

2. Zadanie:

Profilaktyka i integracja środowisk lokalnych.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Urząd Pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, policja, Straż Miejska, rady osiedli, spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje wyznaniowe, parafie, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba podjętych działań zapobiegających;
- liczba osób i rodzin objętych działaniami;
- liczba utworzonych Klubów Integracji Społecznej;

- liczba osób zaangażowanych w działalność Klubów Integracji Społecznej;
- liczba spotkań i imprez zorganizowanych przez Kluby Integracji Społecznej;
- liczba uczestników spotkań i imprez

4.2. Stworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo

1. Zadanie:

Utworzenie wielosektorowego programu zapobiegającego marginalizacji dzieci.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, uczelnie wyższe, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, wolontariat,

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- liczba dzieci uczęszczających do placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- liczba dzieci skierowanych do Przedszkolnego Oddziału Tygodniowego;
- ilość grup korepetytorskich;
- liczba osób świadczących usługi korepetytorskie;
- liczba dzieci korzystających z korepetycji;
- liczba grup przedszkolnych z minimum programowym;
- liczba dzieci w grupie przedszkolnej z tzw. minimum programowym

2. Zadanie:

Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności oraz harmonijnego rozwoju intelektualnego, moralnego, społecznego i fizycznego.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: szkoły, policja, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość placówek i szkół objętych programem zapewniającym uczniom bezpieczne warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności;
- liczba uczniów objętych programem;
- liczba zorganizowanych akcji na rzecz bezpieczeństwa i harmonijnego rozwoju uczniów

3. Zadanie:

Profilaktyka zagrożeń i promocja prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, policja, Straż Miejska, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość placówek i szkół objętych programem promowania zdrowego i higienicznego trybu życia;
- ilość przeprowadzonych akcji na temat zagrożeń czyhających na dzieci;
- ilość uczniów i wychowanków biorących udział w akcjach;
- ilość przeprowadzonych programów radzenia sobie z agresją

4. Zadanie:

Zapobieganie degradacji społecznej dzieci i młodzieży poprzez organizowanie czasu wolnego.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, szkoły, uczelnie wyższe, organizacje wyznaniowe, parafie, organizacje młodzieżowe, organizacje pozarządowe, rady osiedli, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość i rodzaje organizowanych imprez;
- ilość instytucji i organizacji zaangażowanych w organizację imprez;
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w organizowanych imprezach;

- liczba restauratorów i właścicieli barów biorących udział w wakacyjnym dożywianiu dzieci;
- liczba dzieci objętych dożywianiem w okresie wakacji;
- liczba wydanych informatorów;
- liczba i częstotliwość aktualizacji

4.3. Stworzenie sieci wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym

1. Zadanie:

Aktywizacja społeczna i rozwijanie indywidualnych zainteresowań młodzieży.

Realizator główny: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, szkoły, domy kultury, organizacje wyznaniowe, parafie, organizacje pozarządowe, spółdzielnie mieszkaniowe, rady osiedli, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość klubów zainteresowań;
- liczba młodzieży korzystającej z oferty klubów;
- liczba boisk, kortów udostępnionych dla młodzieży;
- liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów;
- liczba młodzieży uczestniczącej w rajdach;
- liczba zorganizowanych imprez;
- liczba młodzieży uczestniczących w zorganizowanych imprezach;
- liczba wolontariuszy zaangażowanych w organizacjach;
- liczba zorganizowanych warsztatów;
- liczba zorganizowanych kiermaszów;
- liczba pozyskanych garaży dla rozwijania zainteresowań muzycznych młodzieży;
- liczba opracowanych programów aktywizacji i wsparcia wychowanków opuszczających różne formy opieki zastępczej;
- liczba osób objętych programami usamodzielniania;
- liczba osób zaangażowanych w grupie samopomocowej;
- liczba osób uczestniczących w zajęciach klubu

2. Zadanie:

Rozwijanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego dostosowanego do potrzeb gospodarki i oczekiwań społecznych

Realizator: Urząd Miasta

Partnerzy: Miejski Urząd Pracy, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba młodzieży objętych zintegrowanym systemem kształcenia
- poziom bezrobocia wśród młodzieży

3. Zadanie:

Aktywizacja zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Realizator główny: Miejski Urząd Pracy,

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Centrum Edukacji i Pracy OHP, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje wyznaniowe, parafie, organizacje pozarządowe, organizacje rzemieślnicze

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób, które zdobyły, lub podniosły swoje kwalifikacje zawodowe;
- liczba instytucji zaangażowanych w działania na rzecz bezrobotnej młodzieży;
- liczba zaangażowanych organizacji rzemieślniczych;
- liczba osób, które skorzystały z pomocy Mobilnego Centrum Edukacji i Pracy OHP;
- liczba mieszkań chronionych;
- liczba osób mieszkających w mieszkaniach chronionych;
- liczba organizacji i instytucji zaangażowanych w tworzenie Centrum Doradztwa Zawodowego i Psychologicznego;
- liczba osób korzystających z pomocy CDZiP;
- ilość zorganizowanych szkoleń;
- liczba rodzin objętych szkoleniami;
- liczba opracowanych programów aktywizacji i wsparcia;
- liczba osób objętych programami

4.4. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych

1. Zadanie:

Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Realizator główny: Miejski Urząd Pracy

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość i rodzaje działań organizowanych na rzecz bezrobotnych;
- liczba osób bezrobotnych, objętych działaniami;
- liczba osób, które podjęły pracę;
- liczba osób objętych programem;
- ilość grup edukacyjnych;
- ilość grup wsparcia;
- liczba osób uczestniczących w grupach;
- liczba grup samopomocowych;
- liczba osób zaangażowanych w grupy samopomocowe;
- liczba kobiet bezrobotnych, uczestniczących w zajęciach sportowych

2. Zadanie:

Rozwój dialogu i współpracy z partnerami społecznymi w celu ożywienia sytuacji na rynku pracy.

Realizator główny: Miejski Urząd Pracy

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość wydanych materiałów promocyjnych;
- liczba działających Klubów Pracy;
- liczba osób korzystających z usług Klubów Pracy;
- liczba usamodzielnionych klientów pomocy społecznej;

- liczba osób objętych działaniami CIS;
- liczba realizowanych projektów na rzecz osób bezrobotnych;
- liczba osób bezrobotnych, objętych projektami;
- liczba organizacji zaangażowanych we współpracę międzynarodową

4.5. Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych

1. Zadanie:

Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwycięzenie problemu bezdomności.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość wydanych i rozpowszechnionych ulotek i broszur;
- liczba osób, które skorzystały z pomocy placówek świadczących pomoc na rzecz osób bezdomnych;
- liczba organizacji i instytucji współpracujących;
- liczba osób bezdomnych objętych leczeniem diagnostycznym i odwykowym;
- liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w aktywizacji zawodowej i społecznej;
- liczba osób bezdomnych, które wzięły udział w terapii psychologicznej i skorzystały z pomocy specjalistów;
- liczba osób bezdomnych, zaangażowanych w działalność grup wsparcia;

2. Zadanie:

Zapewnienie schronienia i systemu wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Realizator: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta, wolontariat

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób bezdomnych, objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności;
- liczba rodzin, które skorzystały ze schroniska dla bezdomnych rodzin;
- liczba udostępnionych mieszkań adaptacyjnych;
- liczba osób, które skorzystały z mieszkań adaptacyjnych;
- liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności;
- liczba utworzonych spółdzielni socjalnych

4.6. Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz uchodźców i osób posiadających status pobytu tolerowanego

1. Zadanie:

Ułatwienie cudzoziemcom dostępu do wiedzy, edukacji, usług oraz pośrednictwa pracy.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Miejski Urząd Pracy, Urząd ds. Repatriacji i Cudzoziemców – Ośrodek dla Osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Lublinie, organizacje pozarządowe, szkoły języka polskiego dla cudzoziemców

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba rozprawdzonych ulotek;
- liczba osób, które skorzystały z banku informacji o możliwościach podjęcia nauki

2. Zadanie:

Utworzenie efektywnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem osób legitymujących się statusem uchodźcy lub zgodą na pobyt tolerowany.

Realizator główny: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Miejski Urząd Pracy, Urząd Miasta, Urząd ds. Repatriacji i Cudzoziemców – Ośrodek dla Osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Lublinie, Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Lublinie, Caritas

**Archidiecezji Lubelskiej Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom w Lublinie,
ośrodki zajmujące się nauką języka polskiego dla cudzoziemców**

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób, które uczęszczają na lekcje języka polskiego;
- liczba dzieci, które kontynuują edukację;
- liczba osób, które uczestniczą w kursach zawodowych, lub aktywnie poszukują pracy;
- liczba osób, które aktywnie uczestniczą w rozwiązywaniu swoich problemów
(przełamują zjawisko wyuczonej bezradności)

3. Zadanie:

**Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwycięzenie
bezdomności wśród cudzoziemców.**

Realizator główny: organizacje pozarządowe

Partnerzy: Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób, które skorzystały z informacji dostępnych w banku informacji;
- liczba osób, którym udzielono schronienia;
- liczba osób, które skorzystały ze wsparcia specjalistycznego, np. psychologa, prawnika,
pracownika socjalnego

**4.7 Podjęcie działań mających na celu umożliwienie repatriantom adaptacji społecznej
i kulturowej**

1. Zadanie:

**Zintegrowanie działań mających na celu stworzenie banku informacji
o organizacjach i instytucjach działających na rzecz repatriantów.**

Realizator: Urząd Miasta

**Partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejski Urząd Pracy, Urząd
ds. Repatriacji i Cudzoziemców – Ośrodek dla Osób ubiegających się o nadanie
statusu uchodźcy**

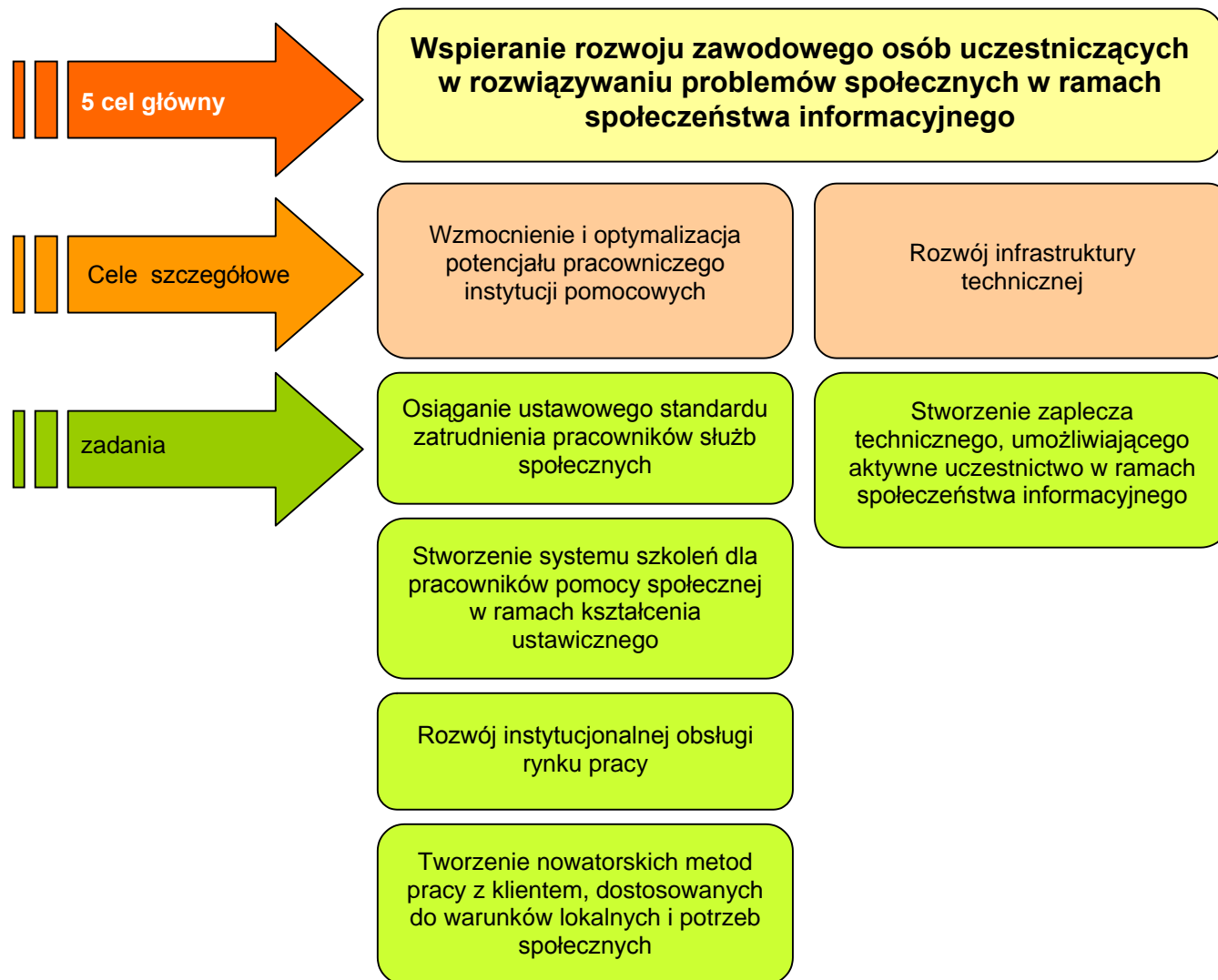
Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób, które skorzystały z informacji na temat form pomocy dla repatriantów;
- liczba osób, które skorzystały z bazy danych;
- liczba osób, które uczestniczyły w kursach adaptacyjnych;
- liczba osób zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowych, działających na rzecz repatriantów.

Beneficjenci: Osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym

CELE SZCZEGÓŁOWE 5-ego CELU GŁÓWNEGO

Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego

5.1 Wzmocnienie i optymalizacja potencjału pracowniczego instytucji pomocowych

1. Zadanie:

Osiąganie ustawowego standardu zatrudnienia pracowników służb społecznych

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: Urząd Miasta

Wskaźniki realizacji zadania:

- % zatrudnionych pracowników socjalnych w stosunku do liczby świadczeniobiorców Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie;
- liczba zatrudnionych pracowników;
- liczba nagrodzonych pracowników

2. Zadanie:

Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w ramach kształcenia ustawicznego.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: szkoły wyższe, instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zorganizowanych szkoleń wspierających dla pracowników pomocy społecznej;
- liczba pracowników, którzy odbyli szkolenia;
- liczba przeprowadzonych cykli szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników;
- liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje;
- liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi;
- liczba osób z kadry kierowniczej, które odbyły szkolenia;
- liczba przeprowadzonych szkoleń o tematyce informatycznej;
- liczba pracowników, którzy nabyli, lub podnieśli kwalifikacje z zakresu obsługi komputera;
- liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe poprzez ukończenie specjalizacji zawodowych

3. Zadanie:

Rozwój instytucjonalnej obsługi rynku pracy.

Realizator: Miejski Urząd Pracy

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe;
- % zatrudnionych pracowników publicznej służby zatrudnienia w stosunku do liczby osób posiadających status osoby bezrobotnej

4. Zadanie:

Tworzenie nowatorskich metod pracy z klientem, dostosowanych do warunków lokalnych i potrzeb społecznych.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Partnerzy: instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe, wolontariat

Działania:

1. Wypracowywanie nowych metod współpracy z podopiecznymi pomocy społecznej.
2. Propagowanie idei wolontariatu w jednostkach pomocy społecznej.

Wskaźniki realizacji zadania:

- ilość nowatorskich metod pracy z klientem;
- liczba klientów pomocy społecznej, objętych nowatorskimi formami pracy socjalnej;
- liczba pracowników pomocy społecznej, wdrażających nowatorskie metody pracy z klientem;
- liczba wolontariuszy zaangażowanych w pracę na rzecz klientów pomocy społecznej

5.2. Rozwój infrastruktury technicznej

1. Zadanie:

Stworzenie zaplecza technicznego, umożliwiającego aktywne uczestnictwo w ramach społeczeństwa informacyjnego.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejski Urząd Pracy

Partnerzy: Urząd Miasta

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zakupionych nowych zestawów komputerowych dla pracowników pomocy społecznej;
- liczba nowych stanowisk przystosowanych do pracy przy komputerze;
- liczba nowych łączy internetowych;
- liczba aktualizacji branżowych stron internetowych;
- liczba inicjatyw pracowników służb społecznych, promowanych w środkach masowego przekazu;
- postęp w modernizacji systemu informatycznego publicznej służby zatrudnienia;
- liczba stanowisk pracy publicznej służby zatrudnienia dostosowanych do wymogów ergonomii

Beneficjenci: Pracownicy służb społecznych, pracownicy publicznej służby zatrudnienia, klienci pomocy społecznej, cała społeczność Lublina, wolontariusze, pracownicy instytucji i organizacji partnerskich

5.4. Harmonogram realizacji zadań

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 1: Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę	1.1. Stworzenie systemu współpracy instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Lublina	1. Zintegrowanie działań mających na celu utworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach lubelskich działających na rzecz mieszkańców Lublina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR 	2006-2013
		2. Wspieranie partnerów – organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów na rzecz osób potrzebujących, finansowanych z funduszy pozabudżetowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bez nakładów finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		3. Podejmowanie działań mających na celu wymianę informacji na temat podjętych, realizowanych, planowanych inicjatyw oraz doświadczeń przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta ▪ policja ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 1	1.2. Usprawnienie systemu wsparcia dzieci i rodzin	1. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno-finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta ▪ Służba Zdrowia ▪ Miejski Urząd Pracy ▪ poradnie psychologiczno – pedagogiczne ▪ policja ▪ ZNK ▪ Kuratorzy sądowi ▪ rady osiedli 	2005-2013
		2. Wspomaganie prorodzinnej edukacji we współpracy z organami państwowymi, samorządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		3. Ułatwianie dostępu do wiedzy, usług doradczych i pośrednictwa pracy osobom bezrobotnym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP 	2005-2013
		4. Doskonalenie rodzinnej opieki zastępczej. Zapewnienie dzieciom właściwych warunków życia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych i wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta ▪ kuratorzy sądowi ▪ Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy ▪ policja ▪ poradnie psychologiczno – pedagogiczne, ▪ placówki opiekuńczo – wychowawcze, ▪ organizacje pozarządowe ▪ organizacje wyznaniowe 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 1	1.2.	5. Tworzenie sprawnego systemu usamodzielniania i integracji ze środowiskiem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Środki org. pozarządowych i wyznaniowych ▪ Środki UE ▪ Inne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy ▪ Urząd Miasta, ▪ MUP, ▪ poradnie psychologiczno – pedagogiczne, ▪ Centrum Edukacji i Pracy OHP, ▪ ZNK, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ organizacje wyznaniowe 	2006-2013
	1.3. Ochrona zdrowia mieszkańców	1. Realizacja programów zdrowotnych w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: ▪ publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej 	2005-2013
		2. Realizacja programów zapobiegania chorobom układu krążenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: ▪ publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej 	2005-2013
		3. Realizacja programu badań przesiewowych w kierunku gruźlicy i chorób płuc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: ▪ publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej 	2005-2013
Cel 2: Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych	2.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych	1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: ▪ MOPR ▪ uczelnie wyższe, ▪ szkoły, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 2	2.1.	2. Tworzenie infrastruktury odpowiadającej potrzebom niepełnosprawnych i starszych mieszkańców Lublina i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki prywatne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ organizacje pozarządowe, 	2006/7-2013
		3. Wdrażanie i promowanie innowacyjnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki PFRON ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki prywatne ▪ Sponsorzy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacje pozarządowe, ▪ firmy opiekuńcze, ▪ domy pomocy społecznej, ▪ placówki zajmujące się osobami niepełnosprawnymi i starszymi 	2005-2013
	2.2. Podniesienie efektywności systemu rehabilitacji społecznej	1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ uczelnie wyższe, ▪ szkoły, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005-2013
		2. Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz działań samopomocowych w celu pełnej integracji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki PFRON ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MOPR, ▪ ŚDS, ▪ WTZ 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 2	2.2.	3. Pobudzanie i wspieranie aktywności społecznej osób starszych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki prywatne ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ szkoły wyższe, ▪ studenci, ▪ LUTW, ▪ służba zdrowia, ▪ pielęgniarki środowiskowe, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005-2013
		4. Opracowywanie wspólnych programów i projektów na rzecz osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Środki org. pozarządowych, ▪ Środki PFRON-u ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ PFRON 	2005-2013
		5. Stopniowe likwidowanie istniejących barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych oraz społecznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym i starszym pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki PFRON ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ społeczność lokalna 	2005-2013
	2.3. Integracja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	1. Podjęcie działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin w celu umożliwienia im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MOPR, ▪ społeczność lokalna, ▪ wolontariat 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 2	2.3.	2. Dostosowywanie oferty istniejących instytucji do potrzeb dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki prywatne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ placówki działające na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ organizacje pozarządowe 	2006-2011
		3. Promowanie działań placówek realizujących programy na rzecz integracji i rozwoju dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki prywatne ▪ Środki UE ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR 	2005-2013
		4. Rozwijanie form kształcenia zintegrowanego i wspieranie młodzieży w zakresie preorientacji zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP, ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
	2.4. Wsparcie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki PFRON-u ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki prywatne ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PFRON, organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP, ▪ Urząd Miasta, ▪ MOPR, ▪ WTZ, ▪ CAZ, ▪ ZPCh 	2006-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 3: Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny	3.1. Intensyfikacja międzyinstytucjonalnych działań profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych dotyczących uzależnień	1. Sporządzanie diagnoz i podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko lokalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ▪ szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze, ▪ policja, ▪ uczelnie lubelskie, ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		2. Podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko rodzinne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ policja, ▪ placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego, ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		3. Realizacja środowiskowych działań na rzecz ograniczania spożycia alkoholu, w szczególności przez osoby nieletnie, w tym na rzecz egzekwowania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ policja, ▪ Straż Miejska, ▪ rady osiedli, ▪ Urząd Miasta, ▪ Prezydent 	2005-2013
	3.2. Tworzenie zintegrowanego systemu powiadamiania, reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	1. Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w tym wypracowanie standardów reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ policja, ▪ pedagodzy, ▪ kuratorzy 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 3	3.2.	2. Utworzenie Centrum Interwencji Kryzysowej, jako miejsca integracji działań wszystkich służb dla kompleksowej pomocy osobom w sytuacji kryzysowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, MOPR 	2007-2008
	3.3. Rozszerzenie działań w celu tworzenia systemu wsparcia dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy oraz dla osób uzależnionych	1. Doskonalenie międzyinstytucjonalnego systemu reagowania i pomocy w przypadkach zaistnienia przemocy wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ policja, ▪ kuratorzy, ▪ pedagodzy, ▪ szkoły, ▪ rady osiedli, ▪ poradnie specjalistyczne, ▪ organizacje pozarządowe 	2005-2013
		2. Rozszerzenie i doskonalenie systemu pomocy dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ poradnie specjalistyczne, ▪ policja, ▪ kuratorzy, ▪ pedagodzy, szkoły, ▪ rady osiedli, 	2005-2013
		3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ pedagodzy, ▪ szkoły, ▪ lekarze rodzinni, ▪ Komisja Rozwiązywnia Problemów Alkoholowych, ▪ rady osiedli 	2005-2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 4: Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	4.1. Wzmocnienie i stymulacja do pozytywnego działania dysfunkcyjnych środowisk rodzinnych potrzebujących wsparcia	1. Budowanie sieci wsparcia dla rodzin wieloproblemowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ policja, ▪ kuratorzy sądowi, ▪ organizacje wyznaniowe, ▪ rady osiedli, ▪ spółdzielnie mieszkaniowe, ▪ organizacje pozarządowe 	2005 - 2013
		2. Profilaktyka i integracja środowisk lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MUP, ▪ policja, ▪ Straż Miejska, ▪ poradnie psychologiczno – pedagogiczne, ▪ rady osiedli, ▪ spółdzielnie mieszkaniowe, ▪ kościoły, ▪ organizacje pozarządowe 	2005 – 2013
	4.2. Stworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo	1. Utworzenie wielosektorowego programu zapobiegającego marginalizacji dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ uczelnie wyższe, ▪ Lubelski Uniwersytet Trzeciego Wieku, ▪ kuratorzy sądowi, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat, 	2005 - 2013
		2. Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności oraz harmonijnego rozwoju intelektualnego, moralnego społecznego i fizycznego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szkoły, ▪ policja, ▪ Straż Miejska, ▪ MOPR, ▪ organizacje pozarządowe 	2005 - 2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 4	4.2.	3. Profilaktyka zagrożeń i promocja prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szkoły, ▪ MOPR, ▪ policja, ▪ Straż Miejska 	2005 – 2013
		4. Zapobieganie degradacji społecznej dzieci i młodzieży poprzez organizowanie czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szkoły, ▪ MOPR, ▪ uczelnie wyższe, ▪ kościoły, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ organizacje młodzieżowe, ▪ rady osiedli 	2005 – 2013
	4.3. Stworzenie sieci wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	1. Aktywizacja społeczna i rozwijanie indywidualnych zainteresowań młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Wkład własny partnerów ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ szkoły, ▪ domy kultury, ▪ rady osiedli, ▪ spółdzielnie mieszkaniowe, ▪ Kościoły, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005 -2013
		2. Rozwijanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego dostosowanego do potrzeb gospodarki i oczekiwań społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP, ▪ organizacje pozarządowe 	2005 –2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 4	4.3.	3. Aktywizacja zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Centrum Edukacji i Pracy OHP, ▪ MOPR, ▪ Urząd Miasta, ▪ szkoły, ▪ organizacje wyznaniowe, ▪ poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ▪ parafie, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ organizacje rzemieślnicze 	2005 - 2013
	4.4. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych	1. Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ Urząd Miasta, ▪ spółdzielnie mieszkaniowe, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005 - 2013
		2. Rozwój dialogu i współpracy z partnerami społecznymi w celu ożywienia sytuacji na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ spółdzielnie mieszkaniowe, ▪ organizacje pozarządowe 	2005 - 2013
	4.5. Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych	1. Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwyciężenie problemu bezdomności	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Sponsorzy ▪ Wkład własny partnerów ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MUP, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ wolontariat 	2005 – 2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 4	4.5.	2. Zapewnienie schronienia i systemu wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Sponsorzy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ Urząd Miasta, ▪ wolontariat 	2006 - 2013
	4.6. Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz uchodźców i osób posiadających status pobytu tolerowanego	1. Ułatwienie cudzoziemcom dostępu do wiedzy, edukacji, usług oraz pośrednictwa pracy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP, ▪ URiC, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ szkoły języka polskiego dla cudzoziemców 	IV kwartał 2005 -2007
		2. Utworzenie efektywnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem osób legitymujących się statusem uchodźcy lub zgodą na pobyt tolerowany	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MUP, ▪ organizacje pozarządowe, ▪ URiC, ▪ wolontariat, ▪ ośrodki zajmujące się nauką języka polskiego dla cudzoziemców 	2006 - 2008
		3. Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwyciężenie bezdomności wśród cudzoziemców	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacje pozarządowe Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, ▪ MOPR, 	2006 - 2013

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATORZY	CZAS REALIZACJI
Cel 4	4.7. Podjęcie działań mających na celu umożliwienie repatriantom adaptacji społecznej i kulturowej	1. Zintegrowanie działań mających na celu stworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach działających na rzecz repatriantów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki org. pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta, Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR, ▪ MUP, ▪ URiC, ▪ org. pozarządowe, ▪ ośrodki edukacyjne 	2006 - 2009
Cel 5: Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego	5.1. Wzmocnienie i optymalizacja potencjału pracowniczego instytucji pomocowych	1. Osiąganie ustawowego standardu zatrudnienia pracowników służb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet samorządowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta 	2006 - 2010
		2. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w ramach kształcenia ustawicznego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Marszałkowski, ▪ szkoły wyższe, ▪ instytucje szkoleniowe, ▪ org. pozarządowe 	2005 - 2013
		3. Rozwój instytucjonalnej obsługi rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUP 	2005 – 2013
		4. Tworzenie nowatorskich metod pracy z klientem, dostosowanych do warunków lokalowych i potrzeb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wolontariat, ▪ instytucje szkoleniowe, ▪ org. pozarządowe 	2006 – 2013
	5.2. Rozwój infrastruktury technicznej	1. Stworzenie zaplecza technicznego, umożliwiającego aktywne uczestnictwo w ramach społeczeństwa informacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budżet rządowy ▪ Budżet samorządowy ▪ Środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MOPR ▪ MUP Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta 	2006 – 2013

5.5. Wskaźniki realizacji zadań

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 1: Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę	1.1. Stworzenie systemu współpracy instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Lublina	1. Zintegrowanie działań mających na celu utworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach lubelskich działających na rzecz mieszkańców Lublina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba wydanych poradników tematycznych i materiałów informacyjnych; ▪ liczba aktualizacji materiałów informacyjnych; ▪ liczba instytucji pracujących w systemie informacji międzyinstytucjonalnej
		2. Wspieranie partnerów – organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków i realizacji projektów na rzecz osób potrzebujących, finansowanych z funduszy pozabudżetowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przekazanych listów intencyjnych; ▪ liczba projektów złożonych w odpowiedzi na ogłoszone konkursy; ▪ liczba projektów zaakceptowanych; ▪ liczba projektów zrealizowanych; ▪ liczba klientów ośrodka, zaangażowanych do udziału w projektach
		3. Podejmowanie działań mających na celu wymianę informacji na temat podjętych, realizowanych, planowanych inicjatyw oraz doświadczeń przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zorganizowanych konferencji; ▪ liczba spotkań roboczych; ▪ liczba i różnorodność sektorowa uczestników spotkań
		4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba i rodzaje grup odbiorców usług ▪ liczba podejmowanych inicjatyw na rzecz poszczególnych grup; ▪ liczba placówek, które osiągnęły standard usług; ▪ ilość zrewitalizowanej zabudowy mieszkaniowej; ▪ liczba nowoutworzonych miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 1	1.2. Usprawnienie systemu wsparcia dzieci i rodzin	1. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia instytucjonalno-finansowego, chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba klientów pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych; ▪ liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia; ▪ wydatki na świadczenia z systemu pomocy społecznej i systemu świadczeń rodzinnych; ▪ liczba kontraktów socjalnych, zawartych z klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie; ▪ % klientów objętych kontraktami, a ogólną liczbą klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie; ▪ % klientów usamodzielnionych do ogólnej liczby klientów; ▪ liczba osób/dzieci objętych rządowymi programami
		2. Wpomaganie prorodzinnej edukacji we współpracy z organami państwowymi, samorządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba rodzin objętych programem; ▪ liczba rodziców, którzy wzięli udział w szkoleniach dzięki zapewnionej opiece nad dziećmi; ▪ liczba nowopowstałych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcie dziennego; ▪ liczba dzieci/rodziców uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego; ▪ liczba zorganizowanych imprez edukacyjno – rekreacyjnych; ▪ liczba uczestników imprez
		3. Ułatwianie dostępu do wiedzy, usług doradczych i pośrednictwa pracy osobom bezrobotnym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z usług MUP; ▪ liczba odwiedzin na stronach internetowych, zawierających oferty pracy; ▪ częstotliwość aktualizacji ofert pracy zamieszczonych na stronach internetowych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 1	1.2.	4. Doskonalenie rodzinnej opieki zastępczej. Zapewnienie dzieciom właściwych warunków życia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ % dzieci w rodzinach zastępczych w stosunku do dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (socjalizacyjnych); ▪ liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych; ▪ czasookres pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego; ▪ terminowość dochodzenia do standardów pracy w placówkach opiekuńczo - wychowawczych; ▪ liczba pozyskanych nowych rodzin zastępczych; ▪ innowacyjność form pracy w zakresie opieki zastępczej; ▪ liczba dzieci z rodzin zastępczych, skierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych; ▪ liczba sierot zupełnych w rodzinach zastępczych; ▪ wydatki na rodziny zastępcze; ▪ wydatki na placówki opiekuńczo - wychowawcze
		5. Tworzenie sprawnego systemu usamodzielniania i integracji ze środowiskiem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób usamodzielnianych; ▪ ilość świadczeń udzielonych wychowankom (w różnych formach); ▪ liczba pozyskanych mieszkań; ▪ liczba usamodzielniających się wychowanków mieszkających czasowo w mieszkaniach chronionych na terenie miasta Lublina; ▪ liczba osób usamodzielniających się, którym udzielono pomocy w staraniach o uzyskanie mieszkania komunalnego z zasobów miasta Lublina; ▪ liczba osób usamodzielnionych (ilość zrealizowanych programów usamodzielnienia wg kryteriów: osiągniętego wykształcenia, podjętej pracy, mieszkania); ▪ ilość wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji; ▪ liczba osób usamodzielniających się, korzystających z usług Centrum Doradztwa

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 1	1.3. Ochrona zdrowia mieszkańców	1. Realizacja programów zdrowotnych w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych; ▪ liczba mieszkańców objętych badaniami profilaktycznymi; ▪ liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych; ▪ liczba mieszkańców objętych badaniami diagnostycznymi; ▪ ilość wcześniej wykrytych i wyleczonych przypadków zachorowań na nowotwory; ▪ liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych; ▪ liczba mieszkańców objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych
		2. Realizacja programów zapobiegania chorobom układu krążenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych; ▪ liczba mieszkańców objętych badaniami profilaktycznymi; ▪ liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych; ▪ liczba mieszkańców objętych badaniami diagnostycznymi; ▪ liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki chorób krążenia; ▪ liczba mieszkańców objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób krążenia; ▪ liczba przeprowadzonych akcji promujących zdrowy i aktywny tryb życia
		3. Realizacja programu badań przesiewowych w kierunku gruźlicy i chorób płuc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych akcji w ramach edukacji antytytoniowej; ▪ liczba mieszkańców objętych edukacją antytytoniową; ▪ liczba osób objętych edukacją zdrowotną w zakresie profilaktyki chorób płuc, czynnikach ryzyka i społecznych skutkach choroby; ▪ liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji antytytoniowej; ▪ liczba przeprowadzonych działań w ramach edukacji zdrowotnej

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 2: Stworzenie warunków dla funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych	2.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych	1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba akcji, konferencji zorganizowanych; ▪ liczba dzieci, które wzięły udział w działaniach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; ▪ liczba osób, którym udzielono wsparcia w różnych formach; ▪ liczba organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi i starszymi; ▪ liczba zaangażowanych wolontariuszy; ▪ liczba odwiedzin w środowisku osób starszych; ▪ liczba wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji; ▪ wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnych
		2. Tworzenie infrastruktury odpowiadającej na potrzeby niepełnosprawnych i starszych mieszkańców Lublina i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość rodzin, które skorzystały z pomocy centrum wsparcia; ▪ ilość porad udzielonych przez specjalistów; ▪ liczba nowopowstałych specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego; ▪ liczba dzieci które uczestniczą w zajęciach organizowanych przez placówki; ▪ liczba mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych; ▪ liczba osób mieszkających w mieszkaniach chronionych; ▪ liczba domów spotkań; ▪ liczba osób oczekujących na miejsce w dps-ach; ▪ liczba osób skierowanych do DPS; ▪ liczba utworzonych rodzinnych domów pomocy społecznej; ▪ liczba rodzin zamieszkujących w rodzinnych domach pomocy społecznej

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 2	2.1.	3. Wdrażanie i promowanie innowacyjnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba dowożonych posiłków; ▪ liczba wizyt domowych; ▪ liczba osób korzystających z usług wspomagających, zdrowotnych, aktywizujących; ▪ liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych; ▪ liczba utworzonych miejsc hotelowych, interwencyjnych; ▪ jakość świadczonych usług
	2.2. Podniesienie efektywności systemu rehabilitacji społecznej	1. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba akcji, konferencji zorganizowanych; ▪ liczba dzieci, które wzięły udział w działaniach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych; ▪ liczba osób, którym udzielono wsparcia w różnych formach; ▪ liczba organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi i starszymi; ▪ liczba zaangażowanych wolontariuszy; ▪ liczba odwiedzin w środowisku osób starszych; ▪ liczba wydanych informatorów i częstotliwość ich aktualizacji; ▪ wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnych
		2. Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz działań samopomocowych w celu pełnej integracji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba liderów w społecznościach lokalnych; ▪ liczba osób zaangażowanych w działalność grup samopomocowych; ▪ liczba grup samopomocowych; ▪ liczba kiermaszów i aukcji zorganizowanych
		3. Pobudzanie i wspieranie aktywności społecznej osób starszych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ badania ankietowe, badające poziom poczucia zaspokojenia potrzeb osób starszych; ▪ liczba istniejących i nowopowstałych grup samopomocowych osób starszych; ▪ liczba zorganizowanych imprez, wycieczek, festynów; ▪ liczba uczestników zorganizowanych imprez; ▪ liczba programów i projektów realizowanych na rzecz osób starszych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 2	2.2.	4. Opracowywanie wspólnych programów i projektów na rzecz osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> ilość opracowanych programów; ilość zrealizowanych programów; ilość osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w zrealizowanych programach i projektach
		5. Stopniowe likwidowanie istniejących barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych oraz społecznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym i starszym pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> liczba zlikwidowanych barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych; wyniki cyklicznych badań ankietowych społeczności lokalnej
	2.3. Integracja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	1. Podjęcie działań na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich rodzin w celu umożliwienia im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> liczba warsztatów zorganizowanych dla rodziców dzieci niepełnosprawnych; liczba rodziców, którzy wzięli udział w warsztatach; liczba grup samopomocowych istniejących i nowopowstałych; liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania; ilość działań podejmowanych w środowiskach lokalnych na rzecz i z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
		2. Dostosowywanie oferty istniejących instytucji do potrzeb dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców	<ul style="list-style-type: none"> liczba dzieci i młodzieży, korzystające z oferty placówek; liczba nowych ofert i propozycji placówek, skierowanych do dzieci i młodzieży

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 2	2.3.	3. Promowanie działań placówek realizujących programy na rzecz integracji i rozwoju dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zajęć integracyjnych, organizowanych przez placówki; ▪ liczba działań podejmowanych przez placówki; ▪ liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w programach; ▪ ilość imprez promujących umiejętności i osiągnięcia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
		4. Rozwijanie form kształcenia zintegrowanego i wspieranie młodzieży w zakresie preorientacji zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba szkół, w których są klasy integracyjne; ▪ liczba klas integracyjnych; ▪ liczba uczniów niepełnosprawnych, uczących się w klasach integracyjnych; ▪ liczba warsztatów przygotowujących do podjęcia pracy; ▪ liczba osób biorących udział w warsztatach
	2.4. Wsparcie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość organizacji i instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych; ▪ liczba zorganizowanych szkoleń zawodowych; ▪ liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach; ▪ liczba osób, które podniosły kwalifikacje zawodowe; ▪ ilość pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne; ▪ liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły zatrudnienie; ▪ liczba utworzonych zakładów aktywności zawodowej; ▪ liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły działania wolontarystyczne; ▪ liczba akcji promujących pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne
Cel 3: Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny	3.1. Intensyfikacja międzyinstytucjonalnych działań profilaktycznych, informacyjno – edukacyjnych dotyczących uzależnień	1. Sporządzanie diagnoz i podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych na środowisko lokalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych badań dotyczących uzależnień; ▪ liczba wydanych i rozprowadzonych materiałów informacyjno – edukacyjnych; ▪ liczba wydanych publikacji; ▪ liczba programów medialnych; ▪ liczba liderów i animatorów ze środowiska lokalnego liczba zorganizowanych imprez; ▪ liczba uczestników imprez; ▪ liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; ▪ liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniem programów profilaktycznych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 3	3.1.	2. Podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowiska rodzinne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba spotkań przeprowadzonych z rodzicami i opiekunami; ▪ liczba rodziców i opiekunów uczestniczących w spotkaniach; ▪ liczba osób objętych specjalistycznymi programami; ▪ liczba rozpoznanych nowych środowisk z problemami uzależnień
		3. Realizacja środowiskowych działań na rzecz ograniczania spożycia alkoholu, w szczególności przez osoby nieletnie, w tym na rzecz egzekwowania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych kontroli; ▪ liczba cofniętych (odebranych) w wyniku kontroli zezwoleń na sprzedaż alkoholu; ▪ liczba placówek sprzedających alkohol; ▪ liczba osób nieletnich zatrzymanych w stanie nietrzeźwości; ▪ liczba interwencji policji wobec osób w stanie nietrzeźwości, zakłócających spokój
	3.2. Tworzenie zintegrowanego systemu powiadamiania, reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	1. Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w tym wypracowanie standardów reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba wspólnie podjętych działań międzyinstytucjonalnych; ▪ liczba podmiotów współpracujących w ramach reagowania i pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych; ▪ liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników instytucji działających na rzecz osób w sytuacjach kryzysowych; ▪ liczba uczestników szkoleń
		2. Utworzenie Centrum Interwencji Kryzysowej, jako miejsca integracji działań wszystkich służb dla kompleksowej pomocy osobom w sytuacji kryzysowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób, które skorzystały z pomocy Centrum
	3.3. Rozszerzenie działań w celu tworzenia systemu wsparcia dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy oraz dla osób uzależnionych	1. Doskonalenie międzyinstytucjonalnego systemu reagowania i pomocy w przypadkach zaistnienia przemocy wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nowych placówek; ▪ liczba nowych form świadczonej pomocy; ▪ liczba dzieci z rodzin z problemem uzależnień objętych pomocą przez placówki; ▪ liczba specjalistycznych szkoleń zorganizowanych dla pracowników pierwszego kontaktu; ▪ liczba pracowników przeszkolonych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 3	3.3.	2. Rozszerzanie i doskonalenie systemu pomocy dla członków rodzin z problemami uzależnień i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zorganizowanych szkoleń dla przedstawicieli służb zajmujących się członkami rodzin z problemem uzależnień; ▪ liczba pracowników, którzy zostali objęci szkoleniami; ▪ liczba instytucji współpracujących; ▪ liczba spotkań roboczych i konferencji służb pomocowych; ▪ liczba punktów informacyjno – konsultacyjnych; ▪ liczba utworzonych grup samopomocowych; ▪ liczba koordynacyjnych inicjatyw aktywizujących środowisko lokalne; ▪ ilość osób korzystających z pomocy punktów informacyjno – konsultacyjnych; ▪ liczba udzielonych porad; ▪ liczba realizowanych programów terapeutycznych
		3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nowe formy pomocy świadczonej przez placówki opiekuńczo – wychowawcze; ▪ nowe programy realizowane przez placówki; ▪ liczba osób uzależnionych, korzystających z pomocy placówek; ▪ liczba osób uzależnionych, kontynuujących leczenie; ▪ liczba realizowanych programów interwencyjno – motywacyjnych; ▪ liczba utworzonych grup AA
Cel 4: Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	4.1. Wzmocnienie i stymulacja do działania dysfunkcyjnych środowisk rodzinnych potrzebujących wsparcia	1. Budowanie sieci wsparcia dla rodzin wieloprotokolowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych ▪ liczba Zespołów ds. Wspierania Aktywności Lokalnej i Profilaktyki Środowiskowej; ▪ liczba rodzin objętych pomocą zespołów; ▪ liczba grup samopomocowych; ▪ liczba rodziców i opiekunów biorących czynny udział w pracach grup samopomocowych; ▪ liczba utworzonych Punktów Informacji Obywatelskiej; ▪ liczba osób, które skorzystały z porad Punktów Informacji Obywatelskiej

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 4	4.1.	2. Profilaktyka i integracja środowisk lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba podjętych działań zapobiegających; ▪ liczba osób i rodzin objętych działaniami; ▪ liczba utworzonych Klubów Integracji Społecznej; ▪ liczba osób zaangażowanych w działalność Klubów Integracji Społecznej; ▪ liczba spotkań i imprez zorganizowanych przez Kluby Integracji Społecznej; ▪ liczba uczestników spotkań i imprez.
	4.2. Stworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo	1. Utworzenie wielosektorowego programu zapobiegającego marginalizacji dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego; ▪ liczba dzieci uczęszczających do placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego; ▪ liczba dzieci skierowanych do Przedszkolnego Oddziału Tygodniowego; ▪ ilość grup korepetytorskich; ▪ liczba osób świadczących usługi korepetytorskie; ▪ liczba dzieci korzystających z korepetycji; ▪ liczba grup przedszkolnych z minimum programowym; ▪ liczba dzieci w grupie przedszkolnej z tzw. minimum programowym
		2. Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności oraz harmonijnego rozwoju intelektualnego, moralnego społecznego i fizycznego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość placówek i szkół objętych programem zapewniającym uczniom bezpieczne warunki do zdobywania wiedzy i umiejętności; ▪ liczba uczniów objętych programem; ▪ liczba zorganizowanych akcji na rzecz bezpieczeństwa i harmonijnego rozwoju uczniów

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 4	4.2.	3. Profilaktyka zagrożeń i promocja prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ilość placówek i szkół objętych programem promowania zdrowego i higienicznego trybu życia; ilość przeprowadzonych akcji na temat zagrożeń czyhających na dzieci; ilość uczniów i wychowanków biorących udział w akcjach; ilość przeprowadzonych programów radzenia sobie z agresją
		4. Zapobieganie degradacji społecznej dzieci i młodzieży poprzez organizowanie czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> ilość i rodzaje organizowanych imprez; ilość instytucji i organizacji zaangażowanych w organizację imprez; liczba dzieci i młodzieży biorących udział w organizowanych imprezach; liczba restauratorów i właścicieli barów biorących udział w wakacyjnym dożywianiu dzieci; liczba dzieci objętych dożywianiem w okresie wakacji; liczba wydanych informatorów; liczba i częstotliwość aktualizacji
	4.3. Stworzenie sieci wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	1. Aktywizacja społeczna i rozwijanie indywidualnych zainteresowań młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ilość klubów zainteresowań; liczba młodzieży korzystającej z oferty klubów; liczba boisk, kortów udostępnionych dla młodzieży; liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów; liczba młodzieży uczestniczącej w rajdach; liczba zorganizowanych imprez; liczba młodzieży uczestniczących w zorganizowanych imprezach; liczba wolontariuszy zaangażowanych w organizacjach; liczba zorganizowanych warsztatów; liczba zorganizowanych kiermaszów; liczba pozyskanych garaży dla rozwijania zainteresowań muzycznych młodzieży; liczba opracowanych programów aktywizacji i wsparcia wychowanków opuszczających różne formy opieki zastępczej; liczba osób objętych programami usamodzielniania; liczba osób zaangażowanych w grupie samopomocowej; liczba osób uczestniczących w zajęciach klubu

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 4	4.3.	2. Rozwijanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego dostosowanego do potrzeb gospodarki i oczekiwań społecznych	<ul style="list-style-type: none"> liczba młodzieży objętych zintegrowanym systemem kształcenia; poziom bezrobocia wśród młodzieży
		3. Aktywizacja zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które zdobyły, lub podniosły swoje kwalifikacje zawodowe; liczba instytucji zaangażowanych w działania na rzecz bezrobotnej młodzieży; liczba zaangażowanych organizacji rzemieślniczych; liczba osób, które skorzystały z pomocy Mobilnego Centrum Edukacji i Pracy OHP; liczba mieszkań chronionych; liczba osób mieszkających w mieszkaniach chronionych; liczba organizacji i instytucji zaangażowanych w tworzenie Centrum Doradztwa Zawodowego i Psychologicznego; liczba osób korzystających z pomocy CDZiP; ilość zorganizowanych szkoleń; liczba rodzin objętych szkoleniami; liczba opracowanych programów aktywizacji i wsparcia; liczba osób objętych programami
	4.4. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych	1. Wspieranie aktywności osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> ilość i rodzaje działań organizowanych na rzecz bezrobotnych; liczba osób bezrobotnych, objętych działaniami; liczba osób, które podjęły pracę; liczba osób objętych programem; ilość grup edukacyjnych; ilość grup wsparcia; liczba osób uczestniczących w grupach; liczba grup samopomocowych; liczba osób zaangażowanych w grupy samopomocowe; liczba kobiet bezrobotnych, uczestniczących w zajęciach sportowych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 4	4.4.	2. Rozwój dialogu i współpracy z partnerami społecznymi w celu ożywienia sytuacji na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość wydanych materiałów promocyjnych; ▪ liczba działających Klubów Pracy; ▪ liczba osób korzystających z usług Klubów Pracy; ▪ liczba usamodzielnionych klientów pomocy społecznej; ▪ liczba osób objętych działaniami CIS; ▪ liczba realizowanych projektów na rzecz osób bezrobotnych; ▪ liczba osób bezrobotnych, objętych projektami; ▪ liczba organizacji zaangażowanych we współpracę międzynarodową
	4.5. Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych	1. Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwycięzenie problemu bezdomności	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość wydanych i rozpowszechnionych ulotek i broszur; ▪ liczba osób, które skorzystały z pomocy placówek świadczących pomoc na rzecz osób bezdomnych; ▪ liczba organizacji i instytucji współpracujących; ▪ liczba osób bezdomnych objętych leczeniem diagnostycznym i odwykowym; ▪ liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w aktywizacji zawodowej i społecznej; ▪ liczba osób bezdomnych, które wzięły udział w terapii psychologicznej i skorzystały z pomocy specjalistów; ▪ liczba osób bezdomnych, zaangażowanych w działalność grup wsparcia;
		2. Zapewnienie schronienia i systemu wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób bezdomnych, objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności; ▪ liczba rodzin, które skorzystały ze schroniska dla bezdomnych rodzin; ▪ liczba udostępnionych mieszkań adaptacyjnych; ▪ liczba osób, które skorzystały z mieszkań adaptacyjnych; ▪ liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności; ▪ liczba utworzonych spółdzielni socjalnych

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 4	4.6. Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz uchodźców i osób osiadających status pobytu tolerowanego	1. Ułatwienie cudzoziemcom dostępu do wiedzy, edukacji, usług oraz pośrednictwa pracy.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rozprawdzonych ulotek; liczba osób, które skorzystały z banku informacji o możliwościach podjęcia nauki;
		2. Utworzenie efektywnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem osób legitymujących się statusem uchodźcy lub zgodą na pobyt tolerowany	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które uczęszczają na lekcje języka polskiego; liczba dzieci, które kontynuują edukację; liczba osób, które uczestniczą w kursach zawodowych, lub aktywnie poszukują pracy; liczba osób, które aktywnie uczestniczą w rozwiązywaniu swoich problemów (przełamują zjawisko wyuczonej bezradności)
		3. Wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwyciężenie bezdomności wśród cudzoziemców	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które skorzystały z informacji dostępnych w banku informacji; liczba osób, którym udzielono schronienia; liczba osób, które skorzystały ze wsparcia specjalistycznego, np. psychologa, prawnika, pracownika socjalnego
	4.7. Podjęcie działań mających na celu umożliwienie repatriantom adaptacji społecznej i kulturowej	1. Zintegrowanie działań mających na celu stworzenie banku informacji o organizacjach i instytucjach działających na rzecz repatriantów	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które skorzystały z informacji na temat form pomocy dla repatriantów; liczba osób, które skorzystały z bazy danych; liczba osób, które uczestniczyły w kursach adaptacyjnych; liczba osób zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowych, działających na rzecz repatriantów.
Cel 5: Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego	5.1. Wzmocnienie i optymalizacja potencjału pracowniczego instytucji pomocowych	1. Osiąganie ustawowego standardu zatrudnienia pracowników służb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> % zatrudnionych pracowników socjalnych w stosunku do liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej; liczba zatrudnionych pracowników; liczba nagrodzonych pracowników

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 5	5.1.	2. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w ramach kształcenia ustawicznego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zorganizowanych szkoleń wspierających; ▪ liczba pracowników, którzy odbyli szkolenia; ▪ liczba przeprowadzonych cykli szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników; ▪ liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje; ▪ liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi; ▪ liczba osób z kadry kierowniczej, które odbyły w szkoleniach; ▪ liczba przeprowadzonych szkoleń o tematyce informatycznej; ▪ liczba pracowników, którzy nabyli lub podnieśli kwalifikacje z zakresu obsługi komputera; ▪ liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe poprzez ukończenie specjalizacji zawodowych
		3. Rozwój instytucjonalnej obsługi rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba pracowników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe; ▪ % zatrudnionych pracowników publicznej służby zatrudnienia w stosunku do liczby osób posiadających status osoby bezrobotnej;
		4. Tworzenie nowatorskich metod pracy z klientem, dostosowanych do warunków lokalnych i potrzeb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ilość nowatorskich metod pracy z klientem; ▪ liczba klientów pomocy społecznej objętych nowatorskimi formami pracy socjalnej; ▪ liczba pracowników pomocy społecznej, wdrażających nowatorskie metody pracy z klientem; ▪ liczba wolontariuszy zaangażowanych w pracę na rzecz klientów pomocy społecznej

CEL GŁÓWNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	WSKAŹNIKI
Cel 5	5.2. Rozwój infrastruktury technicznej	1. Stworzenie zaplecza technicznego, umożliwiającego aktywne uczestnictwo w ramach społeczeństwa informacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zakupionych nowych zestawów komputerowych dla pracowników pomocy społecznej; ▪ liczba nowych stanowisk przystosowanych do pracy przy komputerze; ▪ liczba nowych łączy internetowych; ▪ liczba aktualizacji branżowych stron internetowych; ▪ liczba inicjatyw pracowników służb społecznych, promowanych w środkach masowego przekazu; ▪ postęp w modernizacji systemu informatycznego publicznej służby zatrudnienia; ▪ liczba stanowisk pracy publicznej służby zatrudnienia dostosowanych do wymogów ergonomii

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania zawarte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005 – 2013* będą finansowane z następujących źródeł:

1. Krajowe:

- środki rządowe;
- środki samorządowe;
- środki własne podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii;
- sponsorzy;
- inne

2. Zewnętrzne:

- środki pochodzące z Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z krajów europejskich, nie wchodzących w skład Unii Europejskiej

Głównymi środkami finansowymi, pochodzącymi z zewnątrz będą niewątpliwie środki pochodzące z Unii Europejskiej – przede wszystkim Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Projekty współfinansowane z EFS mogą być realizowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006 (SPO RZL), służącego przeciwdziałaniu bezrobociu, rozwojowi zasobów ludzkich i zwiększaniu szans w dostępie do rynku pracy. Jego 2 priorytety to:

1. **Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna**, celem której jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnej obsługi klientów służb zatrudnienia, pomocy społecznej i innych instytucji, działających na rzecz rynku pracy. Polityka ta ma służyć działaniom na rzecz ogółu poszukujących pracy i bezrobotnych oraz grup szczególnego ryzyka. Celem priorytetu jest także wyrównywanie szans kobiet w dostępie do rynku pracy i zatrudnienia.
2. **Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy**, którego celem jest rozszerzenie dostępu do edukacji i podnoszenia jej poziomu. System edukacyjny powinien pozwalać osobom w każdym wieku na zdobycie umiejętności, które umożliwią im znalezienie się na rynku pracy. Istotnym jest też włączenie w proces edukacji nowoczesnych technologii.

Drugim dokumentem programowym, w ramach którego mogą być realizowane projekty współfinansowane przez fundusze Unii Europejskiej jest Zintegrowany Program Operacyjny

Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006. Określa on cele i kierunki oraz wysokość wykorzystania środków na realizację polityki regionalnej państwa. Ma on na celu tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji w taki sposób, by sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, w spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej, jak również integracji z Unią Europejską.

Realizacji Europejskiej Strategii Zatrudnienia służy także współfinansowana ze środków EFS Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, poświęcona przeciwdziałaniu dyskryminacji i nierówności na rynku pracy.

Alternatywą do wykorzystania są środki finansowe dostępne w ramach kolejnego programu operacyjnego, i dwu mechanizmów a mianowicie:

1. Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
2. Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Głównym celem obu programów jest realizacja przedsięwzięć prorozwojowych przyczyniających się do zmniejszenia różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Priorytetami w programach są:

- Ochrona środowisk, redukcję m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii;
- Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami;
- Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego;
- Rozwój zasobów ludzkich;
- Opieka nad dzieckiem i rodziną;
- Badania naukowe;
- Wdrażanie przepisów z Schengen;
- Ochrona środowiska;
- Polityka regionalna i działania transgraniczne;
- Pomoc techniczna.

VII. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring ma na celu zapewnienie prawidłowości i wydajności wdrażanych programów, poprzez zbieranie rzetelnych i wiarygodnych danych na temat programów, realizowanych w ich ramach zadań, porównywaniu ich z założonymi wskaźnikami i ewentualnie na ich podstawie formułowanie zmian w dokumencie Strategii, bądź planowaniu nowych projektów.

Patronat nad realizacją całości zadań założonych w Strategii będzie prowadzony przez właściwego Zastępcę Prezydenta Miasta Lublin.

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w Strategii będzie prowadzony przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Natomiast nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do dyrektorów poszczególnych komórek organizacyjnych i jednostek administracji samorządowej Miasta Lublin, odpowiedzialnych za wdrażane programy.

Sukcesywnie, w miarę tworzenia, do głównego dokumentu Strategii załączane będą programy i projekty dotyczące realizacji poszczególnych zadań.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie na podstawie sprawozdań przedkładanych Dyrektorowi MOPR przez realizatorów poszczególnych zadań.

VIII. KONSULTACJE SPOŁECZNE

We wrześniu 2003 roku spotkali się po raz pierwszy przedstawiciele instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką społeczną, celem zadeklarowania uczestnictwa w pracach przyszłej komisji do spraw opracowania założeń Strategii Integracji i Polityki Społecznej w Lublinie.

W dniu 23 października 2003 roku Prezydent Miasta Lublin Andrzej Pruszkowski wydał Zarządzenie Nr 731/03, powołujące do życia w/w Komisję, celem opracowania gminnej i powiatowej strategii integracji i polityki społecznej.

Wyznaczono następujące obszary strategiczne:

- pomocy społecznej;
- polityki prorodzinnej;
- ochrony zdrowia, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii;
- budownictwa socjalnego;
- edukacji publicznej;
- wspierania osób niepełnosprawnych;
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy

W Zarządzeniu Prezydent upoważnił członków Komisji do powołania zespołów zadaniowych, mogących się składać z pracowników merytorycznych, konsultantów i ekspertów z zewnątrz.

Pierwszym zadaniem zespołów zadaniowych było opracowanie diagnoz z poszczególnych obszarów polityki społecznej – celem opracowania globalnej *Diagnozy obszarów polityki społecznej Miasta Lublin*.

W grudniu 2003 roku odbyło się w Nałęczowie seminarium dotyczące zintegrowania prac nad tworzeniem Strategii Integracji i Polityki Społecznej. Wzięli w nim udział członkowie Komisji, pracownicy wydziałów Urzędu Miasta i członkowie organizacji pozarządowych, aktywnie zaangażowani w prace nad opracowaniem Strategii.

W okresie od stycznia do połowy marca 2004 roku sukcesywnie gromadzono i opracowywano materiały z poszczególnych obszarów, przygotowane przez Zespoły zadaniowe.

31 marca 2004 roku przekazano dokument *Diagnozy obszarów polityki społecznej Miasta Lublin* przedstawicielom Władz w Lublinie i wszystkim członkom Komisji. Dokument ten znajduje się na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (www.mopr.lublin.pl).

W maju 2004 roku, w związku ze zmianami przepisów ustawy o pomocy społecznej, prace Komisji zawieszono.

W okresie od czerwca 2004 roku do stycznia 2005 roku trwały prace nad analizą *Diagnozy obszarów polityki społecznej Miasta Lublin*, efektem których było określenie głównych celów strategicznych przyszłej strategii.

Dla usprawnienia dalszych prac nad opracowaniem strategii, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Antoni Rudnik powołał w dniu 10 stycznia 2005 roku Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Lublina.

Utworzono 5 Zespołów roboczych – każdy Zespół zajął się opracowaniem zadań w obrębie jednego celu głównego. Członkowie Zespołu spotkali się po raz pierwszy w dniu 9 lutego 2005 roku, w którym przedstawiono stan dotychczasowych prac nad Strategią, a także kalendarium pracy Zespołów.

Zespoły robocze zaczęły intensywną pracę począwszy od 14 lutego 2005 roku. Spotkania każdego Zespołu odbywały się co tydzień, do 16 czerwca 2005 roku.

Dokument Strategii, w części dotyczącej Misji i celów, po raz pierwszy został oddany do szerokich konsultacji społecznych w dniu 23 marca 2005 roku, za pośrednictwem poczty. Został także umieszczony na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie – www.mopr.lublin.pl.

Na każdym etapie tworzenia dokumentu był on konsultowany z Władzami Miasta, przedstawicielami wydziałów Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych Miasta i organizacji pozarządowych, działających w obszarze problematyki społecznej.

Nad całością prac związanych z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Lublina na lata 2005-2013 patronat pełnił Krzysztof Michałkiewicz Zastępca Prezydenta Miasta Lublin, natomiast koordynacją prac Zespołów zajmował się Antoni Rudnik Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

W opracowaniu części dotyczącej Misji i celów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005-2013* brali udział następujący członkowie Zespołów Roboczych:

1. Anna Pawlak – Zastępca Dyrektora MOPR
2. Ewa Wawruch – Zastępca Dyrektora MOPR
3. Edyta Kilianek – Hołówkowska – Kierownik Działu Analiz i Sprawozdawczości MOPR

4. Małgorzata Cyranowska – Sekretarz Zespołu, Pracownik MOPR
5. Beata Bednarczyk – Kierownik Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych
6. Anna Bobowiec – Pracownik Filii Nr 3 MOPR
7. Elżbieta Boryc – Pracownik Filii Nr 1 MOPR
8. Wacław Czajka – Pracownik MOPR
9. Danuta Fiedorowicz – Kierownik Działu Świadczeń i Usług Filii Nr 4 MOPR
10. Elżbieta Gąsior – Pracownik Filii Nr 4 MOPR
11. Edyta Greszata – Pracownik MOPR
12. Izabela Iwan – Paszkowska – Pracownik MOPR
13. Jolanta Jabłońska – Pracownik Filii Nr 2 MOPR
14. Agnieszka Jackowska – Mazur – Kierownik Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów
15. Barbara Jeleń – Pracownik MOPR
16. Agnieszka Kopiel – Pracownik Miejskiego Inspektoratu Zdrowia i Pomocy Społecznej
Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin
17. Dorota Kozieł – Pracownik Filii Nr 2 MOPR
18. Teodozja Lenartowicz – Pracownik Filii Nr 5 MOPR
19. Teresa Mankiewicz – Pracownik Filii Nr 2 MOPR
20. Katarzyna Matuszewska – Piątkowska – Pracownik Filii Nr 1 MOPR
21. Dorota Pawłowska – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej MOPR
22. Helena Pietraszkiewicz – Kierownik Działu ds. Domów Pomocy Społecznej
i Ośrodków Wsparcia MOPR
23. Agnieszka Pietrzak – Pracownik Filii Nr 5 MOPR
24. Maria Rzepecka – Pracownik Filii Nr 2 MOPR
25. Elżbieta Szklarz – Pracownik Filii Nr 3 MOPR
26. Agnieszka Terpiłowska – Pracownik Filii Nr 4 MOPR

BIBLIOGRAFIA

Dokumenty programowe i strategiczne:

1. Narodowy Plan Rozwoju 2004 – 2006 – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2004 roku w sprawie przyjęcia Narodowego Planu Rozwoju (Dz. U. z 2004 roku Nr 149 poz. 1567)
2. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 roku w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 166 poz. 1743); Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Programu Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 194 poz. 2024)
3. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 roku w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 -2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 166 poz. 1745); Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Programu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 -2006 (Dz. U. z 2004 roku Nr 200 poz. 2051)
4. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski – Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej
5. Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich 2000-2006
6. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2013
7. Strategia polityki społecznej 2002 – 2005
8. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2000 – 2005
9. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002 – 2005
10. Rządowy Program Wychodzenia z Bezdomności
11. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006, przyjęty przez Radę Ministrów 21 września 2004 roku;
12. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004 –2012 „Polska dla dzieci” – Warszawa 2004;
13. Krajowy Program Działań na Rzecz Kobiet – II etap wdrożeniowy na lata 2003 – 2005;

14. „Wczesna, wielospecjalistyczna, kompleksowa, skoordynowana i ciągła pomoc dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością lub niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie” - Program Rządowy – pilotaż 2005 – 2007 ⁶ wrzesień 2004
15. Program zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży. Warszawa 2003 ⁷;
16. Strategia Polityki Społecznej 2007 – 2013 – projekt;
17. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego – Załącznik do Uchwały Nr XXII/265/2000 Sejmiku Województwa Lubelskiego z 14 lipca 2000 r.
18. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego – obecnie w trakcie aktualizacji;
19. Strategia Rozwoju Lublina – Załącznik do Uchwały Nr 630/XXIX/2005 Rady Miasta Lublin z dnia 17 marca 2005 r.
20. Wojewódzki program poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych
21. Strategia działań na rzecz osób niepełnosprawnych w mieście Lublinie w latach 2001 – 2010. Załącznik do Uchwały Nr 594/XXXVIII/2001r. Rady Miejskiej w Lublinie z dnia 7 czerwca 2001r;
22. Program wsparcia dzieci i rodzin na terenie Lublina w latach 2003- 2006 – Załącznik do Uchwały Nr 173/VII/2003 Rady Miasta Lublin z dnia 22 maja 2003;
23. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2005 rok. Załącznik do uchwały nr 542/XXIII/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 14 października 2004 r.
24. Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy miasta Lublina na lata 2005 – 2006. Załącznik do Uchwały Nr 586/XXV/2004 Rady Miasta z dnia 30 grudnia 2004r.
25. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Lublin. Załącznik do Uchwały Nr 742/XXXI/2005z dnia 19 maja 2005r.
26. Program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Załącznik do Uchwały Nr 755/XXXII/2005 Rady Miasta Lublin z dnia 30 czerwca 2005r.

⁶ Dokument opracowany przez Zespół Roboczy przy Radzie Społecznej ds. Ochrony Praw Dziecka Niepełnosprawnego przy Rzeczniku Praw Obywatelskich

⁷ Dokument opracowany przez Międzyresortowy Zespół ds. Opracowania Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży.

Publikacje:

1. A. Jarosz (red), Polityka społeczna. Jarosław 2000
2. Z. Kawczyńska – Butrym, Niepełnosprawność – specyfika pomocy społecznej. Katowice 1998
3. T. Kowalak, Marginalność i marginalizacja społeczna. Warszawa 1998
4. K. Olechnicki, P. Załęcki, Słownik socjologiczny. Toruń 1997
5. A. Przymański, Geografia i skala bezdomności w Polsce, Roczniki Naukowe „Caritas”. Warszawa 1997
6. G. Szpor, Cz. Marzysz, St. Nitecki, Komentarz do ustawy o pomocy społecznej. Warszawa 2000
7. J. Czapiński i T. Panka (red.), Diagnoza społeczna 2003. warunki i jakość życia Polaków. Warszawa 2003
8. Z. Tysza, Socjologia rodziny. Warszawa 1974
9. Mała Encyklopedia Sportu SiT wyd. II, 1985
10. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002. Podstawowe informacje ze spisów powszechnych. Miasto Lublin. Lublin 2003
11. Roczniki statystyczne 1999 – 2002
12. Prognozy Urzędu Statystycznego w Lublinie

Analizy i raporty:

1. Bezdomni analiza problemu na podstawie ich własnej oceny, MOPR Lublin, 2001 r.
2. Klienci MOPR zamieszkujący w schroniskach i domach samotnej matki, MOPR Lublin, wrzesień 2002 r.
3. Zagrożenie uzależnieniami wśród dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów w Lublinie – raport z badań. Tomasz Paklepa, Instytut Socjologii UMCS. Lublin 2001
4. Zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży szkół średnich w mieście Lublinie – raport z badań. Mariusz Gwozda, Instytut Socjologii UMCS. Lublin 2001
5. Diagnoza obszarów polityki społecznej Miasta Lublin, MOPR Lublin, marzec 2004r.

Dokument opracowany na podstawie materiałów udostępnionych przez:

Wydział Spraw Społecznych UM Lublin
Wydział Spraw Administracyjnych UM Lublin – dane statystyczne i prognozy
Urzędu Statystycznego w Lublinie
Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin
Miejski Urząd Pracy w Lublinie
Komenda Miejska Policji w Lublinie
Komenda Straży Miejskiej w Lublinie

Źródła informacji na stronach internetowych:

- www.fundusze-strukturalne.gov.pl
- www.kgp.gov.pl
- www.mdk2.lublin.pl
- www.mpips.gov.pl
- www.mps.gov.pl
- www.parpa.pl
- www.pfron.gov.pl

SPIS MAP I WYKRESÓW

Mapa 1 Obszar województwa lubelskiego z podziałem na powiaty	14
Mapa 2 Problem niepełnosprawności wśród klientów MOPR w Lublinie 2002 roku	36
Wykres 1 Zmiany w strukturze ludności Lublina Kobiety – Mężczyźni w latach 1997-2030	16
Wykres 2 Struktura wiekowa mieszkańców Lublina w 2002 roku	17
Wykres 3 Prognoza ruchu naturalnego ludności Lublina w latach 2003-2030	18
Wykres 4 Sytuacja demograficzna Lublina w 2030 roku	19
Wykres 5 Migracje zagraniczne w latach 1997-2030	20
Wykres 6 Migracje międzywojewódzkie w latach 1997-2030	20
Wykres 7 Migracje wewnątrzwojewódzkie w latach 1997-2030	21
Wykres 8 Struktura rodzin korzystających z pomocy w Filiach MOPR	32